

Nro.
02
2023

Henkilö
TUOMAS OJANEN: PERUSTUSLAIN
VALVONNASSA HEIKKOUKSIA 22

Työssä
MATKALLA OPETTAJASTA
JURISTIKSI 26

Tiedon väarti
TUNNETKO
OIKEUSSALIENTIKETIN? 42

Juristiuutiset

Juristnytt

Juristiuutiset.fi

Käräjänotaarin kurimus

Tuomioistuinharjoittelussa työmäärä,
vastuu ja korvaus eivät kohtaa. 14

Juristiliiton jäsenet saavat 20 % alennuksen kaikista Alma Talentin normaalihintaisista kirjoista

Juridiikan asiantuntijan parhaat työvälineet

Tilaa osoitteesta [SHOP.ALMATALENT.FI](https://shop.almatalent.fi)

MUISTA
JÄSENALE
-20 %

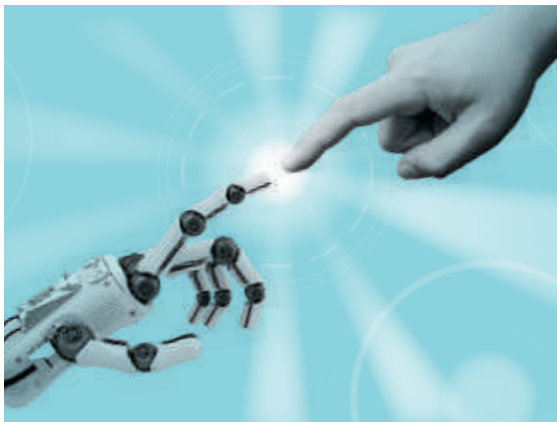

Heikki Kempainen, Johannes Koskeniemi, Maija Mononen, Heidi Mylly, Elisa Savolainen: **RANGAISTUSKÄYTÄNNÖN KÄSIKIRJA**, maaliskuu 2023, sh. 129 € | Manne Airaksinen: **OSAKKEENOMISTAJAKESKEISYYS, SIDOSRYHMÄT JA YHTEISKUNTAVASTUU OSAKEYHTIÖOIKEUDEN JÄRJESTELMÄSSÄ**, toukokuu 2023, sh. 149 € | Otto Meri: **LAIN JA HYVÄN TAVAN VASTAISET SOPIMUKSET**, tammikuu 2023, sh. 144 € | Seppo Villa: **HENKILÖYHTIÖT JA OSAKEYHTIÖ**, toukokuu 2023, sh. 119 € | **YMPÄRISTÖ- JA RAKENTAMISLAINSÄÄDÄNTÖ 2023**, kesäkuu 2023, sh. 142 € | **SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLTOLAINSÄÄDÄNTÖ 2023**, huhtikuu 2023, sh. 142 €

14

PINNALLA

Tuomioistuinharjoittelussa harjoitellaan usein vain palkassa. Itse työ on vastuullista ja kovaa, kertovat kyselyyn vastanneet.

32

ILMIÖ

ChatGPT:stä on osaavalle juristille suuri apu. Valppaana pitää kuitenkin olla.

38

ARKIPÄIVÄ

Taru Uotilalla on Aspo-konsernissa laaja-alainen johtamisvastuu.

22

HENKILÖ

Suomessa ajatellaan ehkä liikaa, että osaamme itse parhaiten, sanoo Venetsian toimikunnan jäsen, professori Tuomas Ojanen.

20

Vaikuttamassa

Liitto on määrätietoisesti avannut oikeudenhoidon resurssitarpeita päättäjille.

26

Työssä

Opettaja muuntui oikeustieteen opiskelijaksi avoimen väylän kautta.

32

Tiedon väärä

Oikeussalissa pätee tietty etiketti tarkkaan määriteltyine rooleineen.

48

Svenska sidor

Rättegångar i brottmål på svenska har minskat i antal sedan år 2010.

50

Pykälöiden

Auli Valli-Lintu osaa sote-uudistuksen pykälät ulkoa myös unissaan.

- 5 Pääkirjoitus
- 9 Puheenvuoro
- 10 Lyhyesti
- 28 Susanna Reinboth
- 29 Jäsenyhdistys
- 31 Urapalvelut
- 37 Heikki Halila
- 41 Pulma ja ratkaisu
- 47 Oikkarit
- 52 Nimitykset
- 54 Päivi Korpisaari
- 55 Viisi nopeaa

Lue myös verkosta!

- › Oma työsopimus – poimi eväät fiksuun neuvotteluun
- › Ongelmanratkaisukyky on juristin tärkein taito
- › Ihmiskeskeisyys tuo juristin työhön merkityksellisyyttä

VASTUULLISTA JOURNALISMIA -MERKKI on osoitus siitä, että kyseistä merkkiä käyttävä julkaisu on sitoutunut noudattamaan Julkisen sanan neuvoston Journalistin ohjeita. Merkkiä käyttävä media pyrkii tarkistamaan tietonsa mahdollisimman hyvin, ja mahdollisissa virhetilanteissa media korjaa virheensä tai vastaa siitä JSN:lle. Lue lisää oikeuskistasi ja merkistä sekä Journalistin ohjeista osoitteesta vastuullistajournalismia.fi

JURISTIKIRJE

ajankohtaiset 3•2023 Tilaa juristikirje: almatalent.fi/uutiskirjeet

Tietosuoja koskevien väärinkäsitysten oikomista

Juristi ja podcast-juontaja **Milla Keller** turhautui tietosuojan väärinymmärryksiin ja kirjoitti tästä kirjan. Juristikirjeen haastattelussa Keller kertoo, mitä tietosuojasta on GDPR:n viiden voimassaolovuoden aikana opittu, ja mihin suuntaan tietosuoja on tulevaisuudessa menossa.

JULKAISIJA

Juristiliitto — Juristförbundet
Uudenmaankatu 4–6 B, 00120 Helsinki
puhelin 09 8561 0300
www.juristiliitto.fi
www.juristiutiset.fi

TOIMITUS

Juristiliitto
Janne Laukkanen, päätoimittaja
Marjo-Riitta Oksa, viestinnän asiantuntija
Merilla Kivineva, viestinnän asiantuntija
etunimi.sukunimi@juristiliitto.fi
juristiutiset@juristiliitto.fi

Otavamedia Oy
Firdonkatu 2 T 151, 00015 Otavamedia
yrityksille.otavamedia.fi
Diana Törnroos, tuottaja
Outi Rinne, tuotantokoordinaattori
etunimi.sukunimi@otava.fi
Markku Pakarinen, AD

TOIMITUSNEUVOSTO

Ira Hietanen-Tanskanen, pj, Pentti Ajo,
Johanna Helminen, Karoliina Huuskonen,
Elisa Hyvärinen, Pipsa Hännikäinen, Pirkko Janas,
Tiina-Leena Kurki, Janne Laukkanen, Juha Nurro,
Antero Rytkölä, Petra Spring, Sinituuli Suominen,
Anneli Tiainen, Jore Tilander

OSOITTEENMUUTOKSET

palvelut@juristiliitto.fi

TILAUKSET

Kestotilaus 12 kk 98 euroa
Marjo Rintala
puhelin 09 8561 0300
marjo.rintala@juristiliitto.fi

ILMOITUSMYNTI

Asiakasmedia Jaatinen Oy
anne.joukainen@asiakasmedia.fi
ari.suominen@asiakasmedia.fi

KANSIKUVA

Anna-Kaisa Jormanainen

PAINATUS

Grano Oy

ISSN 0023-7361 (painettu)
ISSN 2242-7058 (verkkojulkaisu)

78. vuosikerta
Painos 15 700
Aikakausmedia ry:n jäsen

Copyright © Otavamedia Oy
Lehden sisältöä ei saa osittainkaan jäljentää
ilman toimituksen kirjallista lupaa.

Toimitus ei vastaa tilaamatta lähetetyistä materiaaleista.
Kirjoittajien artikkeleissa esittämät mielipiteet ovat
heidän omiaan eivätkä välttämättä edusta
julkaisijayhteisön kantaa.

ILMESTYISPÄIVÄT

3/2023 20.9.
4/2023 8.11.
5/2023 13.12.

Juristiutiset
on 100-prosenttisesti
kierrätyskelpoinen.

Tekoäly ja ihmisyyden ydin

Kevään suuri keskustelunaihe on ollut tekoäly ja erityisesti ChatGPT-kielimalli. Aiheen ympärille rakentui myös Juristiliiton historian suosituin webinaari toukokuussa. Koulutukseen ilmoittautui yli 1 000 jäsentämme, ja se on edelleen jäsenten katsottavissa liiton jäsenportaalin kautta. Aihe on esillä myös tämän lehden sivulta 32 alkaen.

Vuoden mittaan tutuksi ovat tulleet myös kolumnit ja blogit, joiden pohjaksi on otettu ChatGPT:n tekemät ehdotukset.

ChatGPT selvisi sangen kelvöllisesti myös kysyessäni siltä apua tähän pääkirjoitukseen. Sekunneissa se koosti julkaisukelpoista tekstiä siitä, miten tekoäly muuttaa juristien työtä:

”Yksitoikkoiset ja aikaa vievät tehtävät, kuten laajojen oikeudellisten asiakirjojen läpikäynti, ovat nyt nopeampia ja tarkempia tekoälyn avulla. Tekoälypohjaiset ohjelmistot voivat analysoida suuria määriä tietoa ja tunnistaa olennaiset tiedot nopeasti, mikä säästää juristien aikaa ja mahdollistaa heidän keskittymisensä monimutkaisempiin tehtäviin.” — ”Tekoälypohjaiset järjestelmät voivat tarjota juristeille reaaliaikaista tietoa uusimmista oikeuskäytännöistä, oikeustapauksista ja lakimuutoksista.”

ChatGPT:nkin mukaan juristeille on kuitenkin tarvetta jatkossakin:

”Tekoäly ei korvaa juristia, vaan se täydentää ja tehostaa heidän työtään. Juristin ammatissa on keskeistä inhimillinen oivallus, tulkinta ja kyky soveltaa lakia erilaisiin tilanteisiin. Tekoäly ei pysty täysin korvaamaan näitä inhimillisiä ominaisuuksia.”

Inhimilliset ominaisuudet ovat siis korvaamattomia. Mutta mikä onkaan ihmisyyden ydin? Mitä tekoäly tuumaa tästä? ChatGPT huomauttaa tämän olevan vaikea ja filosofisesti syvä kysymys. Mutta sen mukaan ihmisyyden ydin voi esimerkiksi: *”liittyä syvempiin arvoihin ja merkityksiin, kuten ihmisarvoon, oikeudenmukaisuuteen, rakkauteen, yhteisöllisyyteen ja henkilökohtaiseen kasvuun.”*

Tekoäly tulee muuttamaan maailmaa, mutta kaikki ei puserru algoritmeiksi. Lohdullista, ja jopa kaunista. Inhimillistä kesää!

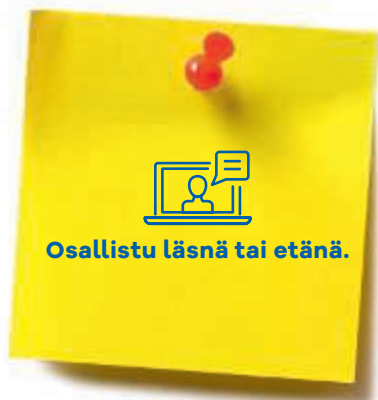
Janne Laukkanen

päätoimittaja

✉ janne.laukkanen@juristiliitto.fi

🐦 @LaukkanenJanne

SEMINAARIT SYKSY 2023

Osallistu läsnä tai etänä.

Osallistujistamme 97 % suosittelisi koulutuksiamme myös kollegoilleen.

ALENNUS
Juristiliiton jäsenille ja julkiselle sektorille -25 % (pl. tähdellä *) merkityt tuotteet.

Seminaarihintoihin lisätään alv 24 %. Oikeudet muutoksiin pidätetään.

TYÖOIKEUS

14.9.–17.4.....	Työoikeuden asiantuntijaohjelma 2023–2024 *).....	6 250 €
14.9.....	Työsuhteen ehtojen määräytyminen.....	895 €
27.9.....	Yhteistoiminta yrityksissä – säännökset ja käytännöt.....	895 €
10.10.....	Osa-aikatyön juridiset kysymykset *).....	595 €
12.10.....	Työelämän tietosuojaa.....	895 €
26.10.....	Virkasuhdepäivä 2023.....	895 €
lokakuu.....	Työpaikan keskeiset henkilöstösuunnitelmat käytännönläheisesti ..	895 €
9.11.....	Syrjintä ja epäasiallinen kohtelu työssä.....	895 €
23.11.....	Työoikeuden ajankohtaispäivä 2023	895 €
marraskuu.....	Oikeudenkäyntikirjelmät ja työoikeusriidan valmisteluvaihe tuomioistuimessa.....	895 €
4.12.....	Kollektiiviperusteinen irtisanominen – yleisiä ja erityisiä kysymyksiä	895 €
14.12.....	Immateriaalioikeudet, salassapito ja kilpailukiellot työsuhteissa.....	895 €

YMPÄRISTÖ, ASUMINEN JA RAKENTAMINEN

syyskuu.....	Ympäristöluvat.....	895 €
25.10.....	Kiinteistötransaktiopäivä 2023.....	895 €
lokakuu.....	Suomalaisen energian päivä.....	895 €
lokakuu.....	Maanvuokrasopimukset.....	895 €
14.11.....	Rakennusriitapäivä 2023	895 €
12.12.....	Urakka- ja hankintasopimuksen laatiminen ja kirjaukset	895 €
joulukuu.....	Asuntokauppariidat ja oikeuskäytäntö	895 €

RIKOS- JA PROSESSIOIKEUS

30.10.....	Todistelupäivä 2023.....	895 €
lokakuu.....	Insolvenssipäivä	895 €
11.12.....	Muutoksenhaku – valituksen kohdentaminen ja rajaaminen.....	895 €
joulukuu.....	Velallisen rikokset.....	895 €

YRITYSTOIMINTA JA YHTEISÖOIKEUS

28.9.....	Pakotepäivä.....	895 €
syyskuu.....	Osakeyhtiön kriisirahoitus.....	895 €
syyskuu.....	ESG-päivä.....	895 €
5.–24.10.....	Yritystaloutta juristeille -koulutussarja *).....	1 300 €
5.10.....	Yrityksen taloudelliset tavoitteet ja tilinpäätösinformaation tulkinta *).....	595 €
12.10.....	Yrityksen taloudellisen suorituskyvyn, elinkelpoisuuden ja aseman analysointi tunnusluvuilla *).....	595 €
6.10.....	Osakassopimuspäivä	895 €
24.10.....	Yrityksen rahoituksen perusteet ja arvonmääritys *).....	595 €
lokakuu.....	Compliance ja riskienhallinta	895 €
2.11.–14.12.....	Yritysvastuu-koulutusohjelma *).....	2 435 €

Ilmoittaudu juridiikan asiantuntijoiden eturiviin [koulutus.almatalent.fi](https://www.koulutus.almatalent.fi)
Ajankohtaisimmat teemat ja alojensa parhaat asiantuntijat.

17.11.....	Hallitustyöskentely ja vastuu.....	895 €
1.12.....	Säätiöpäivä.....	895 €
12.12.....	Yritysjuristi-tapahtuma *).....	695 €

PERHE- JA PERINTÖOIKEUS

21.11.....	Ajankohtaista jäämistöstä ja osituksesta.....	895 €
marraskuu.....	Edunvalvontaoikeuspäivä 2023.....	895 €

RAHOITUS

lokakuu.....	Projektirahoitus.....	895 €
16.11.....	Arvopaperimarkkinoiden ajankohtaispäivä 2023.....	895 €
joulukuu.....	Rahoitussopimukset.....	895 €

ICT, TIETOSUOJA JA IPR

24.8.....	Tietosuojaohjelma, ohjeistukset ja henkilökunnan koulutus.....	845 €
31.8.–1.9.....	Certified Information Privacy Manager (CIPM) *).....	2 300 €
26.9.....	Tavaramerkkipäivä.....	895 €
10.10.....	Data Act.....	895 €
10.–11.10.....	Certified Information Privacy Professional/Europe (CIPP/E) *).....	2 300 €
24.10.....	Health Tech Legal.....	895 €
31.10.....	Tietosuojan oikeustapaamuspäivä.....	595 €
lokakuu.....	Tietosuoja pilvipalveluissa.....	895 €
loka/marraskuu.....	ICT-sopimukset I–II *).....	1 350 €
9.11.....	Tietosuojariskit, vastuut ja tietojen suojaaminen.....	895 €
16.–17.11.....	Certified Information Privacy Technologist (CIPT) *).....	2 300 €
marraskuu.....	IPR-riitapäivä.....	895 €
marras/joulukuu.....	Julkiset ICT-hankinnat I–II *).....	1 350 €
marraskuu.....	Datapäivä.....	895 €
marraskuu.....	Tekoäly 2023.....	895 €
13.–14.12.....	Certified Information Privacy Manager (CIPM) *).....	2 300 €
joulukuu.....	Teknologia ja sopimukset 2023.....	895 €

JULKISOIKEUS

29.8.....	Tietopyynnöt.....	895 €
26.–27.10.....	Kilpailuoikeus 2023.....	1 445 €
joulukuu.....	Valtiontuet ja kilpailuoikeus.....	895 €
joulukuu.....	Julkisuusperiaate.....	895 €

SOPIMUSOIKEUS

27.9. ja 31.10.....	Sopimustekniikka I–II *).....	1 350 €
marraskuu.....	Contract Drafting in English I.....	895 €
marraskuu.....	Contract Drafting in English II.....	895 €
marraskuu.....	Vahingonkorvauspäivä.....	895 €

KAADU VÄHÄN KOMIAMMAT SAAPPAAT JALASSA.

Liian harva varautuu viimeisiin askeliinsa. Me Kalevassa haluamme kannustaa ajattelemaan pidemmälle. Varautumalla kuoleman aiheuttamiin taloudellisiin haasteisiin ajoissa, saat elämääsi mielenrauhaa. Henkivakuutus ei poista surua, mutta tuo lohtua tilanteeseen, jossa sitä kipeästi kaivataan. Huolehdi rakkaistasi vielä kuolemasi jälkeen hankkimalla pysyvästi edullinen henkivakuutus jäsenetuhintaan.

KALMENTAJA

[KALEVAVAKUUTUS.FI](https://www.kalevavakuutus.fi)

Kalevan asiamiehenä toimii If Vahinkovakuutus Oyj. Suomen sivuliike. If hoitaa Kalevan myöntämien Primus-vakuutuksiin liittyvän asiakas- ja korvauspalvelun.

Vaikuttamisen ytimessä

Kulunut kevät on ollut liiton vaikuttamistyön osalta erittäin vilkas ja näkyvä. Tämän lehden sivulla 20 kerrotaan liiton pitkäjänteisestä hallitusohjelmavaikuttamisesta oikeudenhoidon rahoituksen parantamiseksi.

On ollut rohkaisevaa huomata, että poliitikot ymmärtävät oikeudenhoidon rahoituskriisin puoluekentän eri laidoilla ja puutteiden korjaamiseen on aidolta vaikuttavaa kiinnostusta. Liiton ja sen jäsenjärjestöjen sitkeä vaikuttamistyö ei valu hukkaan.

Hallitusohjelmavaikuttamisen lisäksi liitto on tehnyt kevään aikana omia merkittäviä avauksia. Olemme puuttuneet näkyvästi niin julkisen kuin yksityisen sektorin työkuormituksen ongelmiin.

Selvitimme viime vuoden aikana laajalla kyselyllä kokemuksia tuomioistuinharjoittelusta. Esille nousivat kohtuuttomat työajat, pieni palkkaus, suuri vastuu ja vähäinen työnohjaus (s. 14). Aihe nousi liiton vaikutuksesta näkyvästi esiin myös mediassa.

Harjoittelun ongelmat eivät toki koske kaikkia tuomioistuimia. Siksi Juristiliitossa vaadimmekin työryhmän perustamista kehittämään harjoittelun valintamenettelyä ja harjoittelun sisältöä, hyödyntämään nykyiset parhaat käytännöt sekä torjumaan huonot.

Olemme puuttuneet kevään aikana myös yksityisen sektorin työkuormituksen kehittämiseen. Liitto julkaisi toukokuussa vastuullisten lakipalveluiden työnantajaperiaatteet (s. 10). Erityisesti lakialan yrityksille suunnatuilla vastuullisuusperiaatteilla halutaan torjua varsinkin alan kohtuuttomiin työaikoihin liittyviä ongelmia.

Kierrämme seuraavan puolen vuoden aikana lakialan yrityksiä saadaksemme palautetta periaatteista. Syksyllä kerromme niiden saamasta vastaanotosta.

Tuomioistuinharjoittelun kehittäminen ja vastuullisuusperiaatteet ovat tärkeitä esimerkkejä siitä monipuolisesta työstä, jota liitossa tehdään työelämän ongelmakohtien ratkomiseksi.

Kuva: Nina Kaverinen

Fokus på påverkan

Den gångna våren har varit mycket livlig och synlig när det gäller förbundets påverkansarbete. På sidan 20 i detta nummer av tidningen rapporterar vi om förbundets långsiktiga arbete för att påverka regeringsprogrammet i syfte att förbättra finansieringen av rättsvärderna.

Det har varit mycket uppmuntrande att se att politiker på alla sidor av det politiska spektrumet förstår att finansieringen av rättskipningen är i kris, samt att det verkar finnas ett genuint intresse av att rätta till missförhållanden. Förbundets och dess medlemsorganisationers flitiga påverkansarbete är inte förgäves.

Samtidigt med detta påverkansarbete tog förbundet också betydande egna initiativ under våren. Vi har lyft fram arbetsbelastningsproblemen inom både den offentliga och den privata sektorn med synliga resultat.

I fjol gjorde vi en omfattande enkät för att ta reda på praktikanternas erfarenheter under domstolspraktiken. Enligt resultaten förknippas domstolspraktik ofta med oskäliga arbetstider, låga löner, stort ansvar och ringa arbetsledning (sid. 14). Förbundet lyfte synligt fram detta ämne också i medierna.

Problemen i samband med domstolspraktik gäller naturligtvis inte alla domstolar. Därför efterlyser Juristförbundet att en arbetsgrupp tillsätts med uppdraget att utveckla urvalsförfarandet och praktikens innehåll, utnyttja de bästa förfarandena som är tillgängliga i dag och slopa dåliga förfaranden.

I våras deltog vi också i utvecklingen av arbetskulturen i den privata sektorn. I maj publicerade förbundet arbetsgivarprinciperna för ansvarsfulla juridiska tjänster (sid. 10). Principerna om ansvar riktar sig särskilt till juridiska företag. Syftet med dem är särskilt att åtgärda problem som gäller de oskäliga arbetstiderna inom branschen.

Under det kommande halvåret kommer vi att besöka juridiska företag för att få respons på principerna. Vi berättar på hösten om vilket mottagande principerna fått.

Utvecklingen av domstolspraktiken och ansvarsprinciperna är viktiga exempel på det mångsidiga arbete som förbundet gör för att åtgärda problem inom arbetslivet.

JORE TILANDER
toiminnanjohtaja
verksamhetsledare
jore.tilander@juristiliitto.fi

iStock

Liitto julkaisi vastuullisten lakipalveluiden työnantajaperiaatteet

JURISTILIITTOSSA valmistellut vastuullisten lakipalveluiden työnantajaperiaatteet on julkaistu.

Periaatteet on suunnattu erityisesti lakipalveluita tuottaville yrityksille. Taustalla on pitkäaikainen keskustelu alan työkuultuurin ongelmista. Liitossa halutaan laajentaa vastuullisuuskeskustelu koskemaan myös vaativaa asiantuntijatyötä.

Liitto kerää seuraavan puolen vuoden aikana palautetta periaatteiden vastaanotosta. Tuloksista kerrotaan syksyllä 2023.

Lakialan työkuultuurin ongelmat ovat tulleet esille useissa liiton viime vuosina toteuttamissa tutkimuksissa. Esimerkiksi vuonna 2021 tehdyssä kyselyssä liki kolmannes yksityisellä sektorilla työskentelevistä juristeista vastasi työaika- ja uupumisongelmien olevan työpaikallaan vakava ja jatkuva ongelma.

Työnantajan vastuullisuudesta on puhuttu jo pitkään esimerkiksi teollisuuden ja kaupan tuotanto- ja hankintaprosessien yhteydessä. Vaativan asiantuntijatyön osalta vastuullisuus ei ole ollut esillä lainkaan samassa

laajuudessa. Juristiliitossa halutaan olla vastuullisuuskeskustelun edelläkävijöitä.

– Vaadimme tietenkin työaikalain noudattamista. Tämän lisäksi pidämme kohtuullista työaikaa ja riittävää palautumista suoraan yrityksen vastuullisuuteen liittyvänä kysymyksenä, toteaa toiminnanjohtaja **Jore Tilander** Juristiliitosta.

Liitossa valmistellut vastuullisuusperiaatteet velvoittavat huolehtimaan erityisesti työntekijöiden kohtuullisesta työkuormasta sekä työn ja muun elämän välisestä tasapainosta. Periaatteisiin kuuluu myös, että niihin sitoutunut yritys huolehtii ilmoituskanavasta, jonka kautta laiminlyönneistä voi ilmoittaa.

– Sitoutumalla vastuullisuusperiaatteisiin alan palveluntarjoajat voivat helposti viestiä työntekijöiden jakamista tukevasta työkuultuuristaan. Tämä on myös aito valtti parhaista työntekijöistä kilpailtaessa, toteaa Juristiliiton työelämäasioista vastaava johtaja **Jaana Meklin**.

Seuraavan puolen vuoden aikana liitto kerää lakialan palveluntarjoa-

jilta palautetta siitä, ovatko ne valmiita sitoutumaan periaatteiden kirjauksiin. Vastaanotosta kerrotaan ensi syksynä.

– Uskomme muutokseen. Lakialan tulee olla työhyvinvointikysymyksissä suunnannäyttäjä eikä peränpitäjä, Jaana Meklin toteaa.

Lakialan työaika- ja uupumisongelmat eivät koske vain yksityistä sektoria. Liitto on nostanut toistuvasti esiin vastaavia ongelmia julkisella puolella. Lakipalvelualalle suunnitellut työnantajaperiaatteet ovat yksi osa Juristiliiton työelämän ongelmakohtiin keskitettyä vaikuttamistyötä.

Lue lisää:
[juristiliitto.fi/
vastuullisuusperiaatteet](https://juristiliitto.fi/vastuullisuusperiaatteet)

Juristiliitossa halutaan olla vastuullisuuskeskustelun edelläkävijöitä.

5

TEEMAA

Vastuullisuusperiaatteet on jaettu viiden pääteeman alle.

Vuosikertomus ja tilinpäätös jäsenportaalissa

■ **VALTUUSKUNTA** käsitteli toukokuun kevätkokouksessaan liiton vuosikertomuksen ja tilinpäätöksen vuodelta 2022. Dokumentit löytyvät liiton verkkosivujen jäsenportaalista ja nostoja toiminnasta löytyy myös oheisen QR-koodin takana olevasta videosta.

Valtuuskunta valitsi kokouksessaan myös uuden jäsenen liiton hallitukseen. Hallituksesta kesken kauden eronneen **Jesse Viljasen** tilalle valittiin asianajaja **Petri Impola** 31.12.2024 päättyväksi kaudeksi. Impolan henkilökohtaiseksi varajäseneksi valittiin asianajaja **Leena Kuhanen**.

Liiton vuoden 2022 toiminnassa korostuivat strategian mukaisesti painotukset oikeusvaltion kehittämiseen, tasapainoisen työelämän rakentamiseen ja jäsenlähtöisyyteen. Tavallisuudesta poikkeavana kuluna liiton taloudessa näkyi Uudenmaankadulla toteutettu laaja perussaneeraus.

– Vanhat toimitilat olivat tulleet käyttöikänsä päähän, ja tilat remontoitiin talotekniikaltaan toimiviksi, toiminnanjohtaja **Jore Tilander** toteaa.

– Talutemme pohja on hyvin vakaa. Tämän vuoksi jäsenille suunnattua toimintaa voidaan jatkuvasti kehittää. Jäsenmaksua ei ole tarvinnut nostaa kuuteen vuoteen, Tilander jatkaa.

Lue lisää:

Vuosikertomus ja tilinpäätös jäsenportaalissa, vaatii kirjautumisen

Video vuoden 2022 toiminnasta

KANSAINVÄLISEN KAUPPAKAMARIN SOVITTELUKILPAILU

■ **ICC:n** eli Kansainvälisen Kauppakamarin sovittelukilpailu järjestettiin helmikuussa totuttuun tapaan Pariisissa. Tapahtumassa opiskelijat kilpailevat kansainvälisissä kaupallisissa riita-asioissa ja sovittelijoina toimivat kansainväliset kaupallisen alan ammattisovittelijat. Kilpailijat ovat yleensä oikeustieteen opiskelijoita.

Tapahtuma on sovittelijoille ja opiskelijoille erinomainen tilaisuus verkostoitua ja oppia kansainvälisestä sovittelusta kaupallisissa konflikteissa. Kilpailu on alalla tunnettu mutta Suomessa ei niinkään.

Helsingin käräjäoikeuden tuomarit ja sovittelijat **Camilla Rauma-Sehm** ja **Mari Vanhanen** olivat tuomaroimassa suorituksia. HPP Asianajotoimisto Oy:n riidanratkaisuryhmässä työskentelevä **Anna-Maria Svinhufvud** oli mukana vapaaehtoisena ja on aiemmin kilpaillut tapahtumassa.

Suomalaisen joukkueen ilmoittautumista odotellaan! Ilmoittautuminen avautuu yleensä alkusyksyllä, ja lisätietoja vuoden 2024 kilpailusta voi tiedustella kilpailukomitealta: iccmmediationcompetition@iccwbo.org.

591 681

ASIAA

Vuonna 2021 tuomioistuimissa ratkaistiin yhteensä 591 681 asiaa. Korkein oikeus ratkaisi 1855 ja korkein hallinto-oikeus 5 081 asiaa. Käräjäoikeudet ratkaisivat yhteensä 554 652 asiaa, hovioikeudet 7 816 ja hallinto-oikeudet 17 894 asiaa, markkinaoikeus 510, työtuomioistuin 116 ja vakuutus-oikeus 3 757 asiaa.

Lähde: Valtioneuvoston selonteko oikeudenhoidosta, valtioneuvoston julkaisuja 2022:67

Tilaa työpaikkavahti: Saat Juristirekrytoinnin työpaikkailmoitukset suoraan sähköpostiisi

Työpaikkavahdin saat käyttöösi jäsenportaalin Avoimet työpaikat -sivulta. Sivulta voit valita haluatko viestit sähköpostiisi päivittäin vai kerran viikossa.

Juristirekrytointi on maksuton työnvälityspalvelu kaikille Juristiliiton jäsenille. Julkaisemme vuosittain yli 550 työpaikkaa. Palvelustamme löydät työpaikan, olit sitten opiskelija, vastavalmistunut tai työelämässä jo vankkaa kokemusta hankkinut konkari.

JURISTILIITTO
JURISTFÖRBUNDET

Numerokulmalla

Faktaa numeroiksi tiivistettynä

16 185

JÄSENTÄ

Juristiliiton kokonaisjäsenmäärä vuonna 2022

4 426

OPISKELIJAJÄSENTÄ

Juristiliiton opiskelijajäsenten määrä vuonna 2022

60

PROSENTTIA

Naisten osuus liiton jäsenistä

iStock

Kampanja korostaa yhdenvertaisuutta työelämässä

AKAVA-YHTEISÖ aloitti touko-kesäkuun vaihteessa #AvoinTiedolle-kampanjan. Teemat näkyvät kesän aikana myös Juristiliiton kanavissa. Kampanjassa nostetaan esille työelämän yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon liittyviä aiheita ja jaetaan konkreettisia vinkkejä moninaisuuden edistämiseen työyhteisöissä.

Aiheeseen liittyen on tarjolla myös koulutusta ja seminaareja. Esimerkiksi 28.6. järjestetään Akavan, SAK:n ja STTK:n yhteinen työelämäseminaari: Myytit nurin – näkyvätkö sateenkaaren värit työelämässä? Tapahtuma on kaikille avoin. Teemat ovat osa kansainvälistä Pride-kuukautta. Helsinki Pride-viikolla 26.6. –2.7.2023 on mukana akavalaisia liittoja ja myös Juristiliitto.

Suunnitteilla uusi säätiö tukemaan juridiikan opetusta

Joukko erityisesti liikejuridiikan parissa uraansa tehneitä oikeuselämän vaikuttajia on suunnittelemassa säätiötä tukemaan oikeustieteellistä yliopisto-opetusta. Pro lure -säätiöhankkeen tavoitteena on kerätä alumneilta ja muilta sidosryhmiltä aktiivista tukea juridiselle koulutukselle.

– Säätiöhanketta on esitelty myös Juristiliiton hallitukselle, ja tuemme sitä, kertoo Juristiliiton toiminnanjohtaja **Jore Tilander**.

Yksi säätiöhankkeen taustahenkilöistä on OTT, tutkijatohtori, työelämäprofessori **Toni Malminen**.

– Rahoitusleikkaukset ovat edellyttäneet yliopistoilta merkittäviä sopeuttamistoimia. Yliopistojen onkin aktiivisesti haettava rahoitusta myös alumnivarainhankinnan kautta. Säätiöhankkeen osalta uskomme, että kasvava yksityis- ja perintövarallisuus antaa mahdollisuuksia tällaiseen uudelleen varainkeruuseen, Malminen sanoo.

Hankkeen ensimmäisessä vaiheessa kartoitetaan hankkeen saamaa kannatusta. Toiminnan aloittaminen vaatii riittävää määrää lahjoitussitoumuksia yrityksiltä ja yksityishenkilöiltä.

Lue lisää: proiure.fi

Uusia oikeustieteen kunniatohtoreita

■ **VUOSI 2023** on Helsingin yliopiston Promootion riemuvuosi, ja osana juhlavuotta julkistetaan yliopiston uudet kunniatohtorit. Promootioiden yhteydessä myönnetään kunniatohtorin arvoja yliopiston korkeimpana tunnustuksena. Promootioissa kunniatohtoreiksi vihittäisiin tänä vuonna yhteensä 30 ansioitunutta henkilöä eri puolilta maailmaa.

Oikeustieteellinen tiedekunta vihkii 16.6. kuusi kunniatohtoria, joista suomalaisia ovat OTK, vanhempi neuvonantaja **Reijo Aarnio**, laamanni, asianajaja **Riitta Leppiniemi** sekä ministeri **Lauri Tarasti**.

Muut vihittävät kunniatohtorit ovat professori **Mads Bryde Andersen** (Kööpenhaminan yliopiston yksityisoikeuden professori), professori **Joxerramon Bengoetxea** (Baskimaan yliopiston oikeustieteen professori ja kansainvälisen tutkimusinstituutti International Master of Sociology of Law'n johtaja) sekä professori **Jo Shaw** (Edinburghin yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan dekaani).

Sanottua

”Kokouskulttuuri kertoo paljon siitä, millainen organisaatio on. Jos työyhteisöä haluaa kehittää, kannattaa pohtia, olisiko kokouskäytännöissä parannettavaa. (–) Jos edes osa työyhteisöstä käyttää palaverihin tuntuvan siivun päivittäistä työaikaansa, niin minusta olisi harkinnan arvoista antaa työyhteisön kokouskulttuurille ihan oma arviointimenetelmänsä.”

Sosiaalipsykologian tohtori **Esa Jokinen** kokousten työhyvinvointi- ja tuottavuusvaikutuksia selvittäneestä tutkimuksestaan, 24.5.2023 Tiedon silta -verkkojulkaisussa tsr.fi

Loma-asunnot

Rentoudu Juristiliiton loma-asunnoissa!

Liitto vuokraa loma-asuntoja Leviltä, Rukalta ja Vierumäeltä edulliseen jäsenhintaan.

Kaikissa kohteissa sinua odottavat viihtyisät tilat ja monipuoliset harrastusmahdollisuudet. Loma-asunnot on varusteltu 6–8 henkilölle.

Katso loma-asuntojen vapaat ajankohdat nettisivulta osoitteessa juristiliitto.fi/loma-asunnot

Lisätietoja ja varaukset:
lomamokit@juristiliitto.fi
 puh. 09 8561 0315

Katso kaikki loma-asunnot verkosta!

Tuomioistuinharjoittelun todellisuus tyrmistyttää

Ovatko kärjänotaarit tuomioistuinten harjoittelijoita vai halpatyövoimaa? Heidän kommentissaan näkyvät kohtuuttomat työajat ja liian vähäinen ohjaus. Taustalla on oikeudenhoidon puutteellinen rahoitus.

Teksti **SANNA JÄPPINEN** | Kuvitus **ANNA-KAISA JORMANAINEN**

Tämä niin kutsuttu harjoittelu menee vain selviytymiseen päivästä ja viikosta toiseen – suurin osa ajasta on tulipalojen sammuttelua.

Yllä oleva kommentti kiteyttää monen kärjänotaarin tunnot tuomioistuinharjoittelusta eli arkikielessä auskultoinnista. Vastaus tuli Juristiliiton syksyllä 2022 kärjänotaareille tekemään kyselyyn.

Kysely paljasti, että harjoitteluun liittyy monia toisiinsa kytkeytyviä ongelmia. Juttumääristä johtuvat ylipitkät työviikot ovat monille normi, eikä riittävää palautumisaikaa jää. Epäoikeudenmukaisuuden tunnetta nostaa se, että vaikka puhutaan harjoittelusta, ohjaus jää vastaajien mukaan usein ohueksi mutta virkavastuu on sama kuin tuomarilla. Silti palkka on harjoittelijatasolla: 2 300 euroa kuussa.

Lisäksi käytännöt vaihtelevat paikkakunnalta toiselle, esimerkiksi hoidettavien juttumäärien ja -tyyppien sekä niiden jakoperusteiden suhteen. Joissain kärjäoikeuksissa kärjänotaareja myös käytetään paikkaamaan puutteellisia kärjäsihteeriresursseja.

Tässä artikkelissa siteerataan Juristiliiton kyselyyn tulleita avovastauksia. Lisäksi kysimme harjoittelunsa loppuvaiheessa olevalta kärjänotaarilta, miten ongelmat konkreettisesti heijastuvat työhön ja muuhun elämään.

Perehdytyksen jälkeen harjoittelija jää yksin

AVOVASTAUS: Tällä hetkellä ”tuomioistuinharjoittelu” ei ole lainkaan harjoittelu, vaan työleiri. Harjoittelu-osio tulisi huomioida ja kouluttautumiseen/koulutuksiin osallistumiseen tulisi varata aikaa. Tällä hetkellä notaareilla ei ole mahdollista eikä aikaa osallistua kunnolla tarjottaviin ja pakollisiin koulutuksiin, koska juttuja on ratkaistavana niin paljon

KYSELY: 30 % piti tehtäviä liian kuormittavina, 36 % jonkin verran kuormittavina

Johanna Teijonmaa valmistui oikeustieteen maisteriksi vuonna 2019 ja on työskennellyt sen jälkeen liikejuridiikan parissa. Auskultointi kiinnostaa, mutta ei niinkään tuomarin uraa silmällä pitäen vaan yleisemmin mahdollisuutena

”Onneksi yleisesti suhtautuminen työntekoon on juristien parissa muuttunut tervehenkisemmäksi.”

laajentaa osaamista ja tuntemusta salityöskentelystä tuomarin näkökulmasta.

Tuomioistuinharjoittelun toukokuussa 2022 aloittanut Teijonmaa antaa kiitosta siitä, että hänen käräjäoikeudessaan alkuvuikkojen perehdytyskäytännöt olivat melko hyvät.

– Vauhti kuitenkin kiihtyi nopeasti, ja perehdytysvaihe oli pian ohi. Kun juttuja alettiin jakaa, niitä tuli tiukkana virtana – ja siinä vaiheessa notaari on virkavastuulla yksin vastuussa jutuista ja niiden lopputuloksesta, Teijonmaa sanoo.

– Suuri kompastuskivi ovat myös aataminaikaiset IT-järjestelmät, joita on valtava määrä, lähes joka asiarhmalle omansa.

Paineen alla kärsivät työn laatu ja mielenterveys

AVOVASTAUS: Käräjänotaareihin suhtaudutaan käräjäoikeuden tykinruokana.

KYSELY: 51 %:lla työaika/vko oli 41–50 tuntia, 15 %:lla yli 50 h

AVOVASTAUS: Työmäärä on hirvittävä siihen nähden, että kaikki asiarhmat voivat olla vieraita.

KYSELY: 16 % sanoi palautumisen onnistuvan hyvin työviikon jälkeen

Suuren työmäärän keskellä mahdollisuus perehtyä aidosti juttutyyppeihin jäi vähäiseksi, ja Teijonmaasta on selvää, että tilanne vaikuttaa työn laatuun: kiireessä ja kuormitettuna ei pysty tekemään priimaa.

Kuormitus heijastuu myös jaksamiseen ja pahimmillaan mielenterveyteen, eikä käräjänotaarien uupuminen vuoden aikana ole harvinaista.

– Meitä on ollut täällä iso notaariporukka, jolta on saanut tukea ja olkapäitä, joita vastaan on itketty. En ymmärrä, miksi harjoittelu on viritetty niin tiukalle, että sitä painetaan oman jaksamisen ja terveyden kustannuksella. Toki on myös hyvin selvää, että tuomioistuimissa toimitaan niin kuin toimitaan siksi, että resursseista on huutava pula ja notaarit paikkaavat tätä pulaa, Teijonmaa sanoo.

72

PROSENTTIA

Juristiliiton kyselyyn vastanneista kertoi saaneensa opastuksen tuomioistuinharjoitteluun toiselta notaarilta, 7 % tutortuomarilta.

– Onneksi yleisesti suhtautuminen työntekoon on juristien parissa muuttunut tervehenkisemmäksi, ja pitkää päivää ja työajattomuutta ennemmin paheksutaan kuin glorifoidaan.

Joko kyse on harjoittelusta – tai ei ole

AVOVASTAUS: Tutoreita, siis nimettyjä käräjätuomareita, ei kiinnosta heidän tehtävänsä ja he jättäytyvätkin täysin passiiviseksi tehtävässään.

KYSELY: 72 % saanut opastuksen toiselta notaarilta, 7 % tutortuomarilta

AVOVASTAUS: On irvokasta, että T5-palkkaluokan käräjänotaari lähes vuoden kokemuksella joutuu virkavastuulla ratkaisemaan asioita, joissa ensimmäistä päivää työskentelevä apulaissyöttäjä syyttää lähes tuhat euroa paremmalla palkalla.

KYSELY: Tärkeimpinä keinoina tuomioistuinharjoittelun kehittämisessä pidettiin tuomioistuinten resurssien kehittämistä ja palkkauksen parantamista

Käräjänotaarien oma ääni esiin

JURISTILIITTO teki syksyllä 2022 kyselyn tuomioistuinharjoittelua suorittavien juristien työoloista. Kyselyn sai 155 käräjänotaaria, joista 109 vastasi. 65 prosenttia ilmoitti tekevänsä säännöllisesti yli 40 tunnin työviikkoja. Lähes puolet piti työmäärää liian suurena ja yli 30 prosenttia tehtäviä liian kuormittavina. Vain 16 prosenttia sanoi palautumisen onnistuvan hyvin työviikon jälkeen.

Tutustu kyselyn tuloksiin QR-koodin kautta:

Taustalla tuomioistuimien resurssipula

KYSYIMME sekä oikeusministeriöstä että Tuomioistuinvirastosta, miten tuomioistuinharjoittelua pitäisi kehittää. Oikeusministeriön osastopäällikkö **Antti Leinonen** viittaa oikeushallinnon selontekoon, jonka eduskunta käsitteli syksyllä 2022.

– Eduskuntakin piti oikeana suuntana sitä, että tuomioistuinharjoittelua kohdennettaisiin niin, että nuoria juristeja valmennettaisiin nimenomaan oikeushallinnon tehtäviin, hän sanoo.

Kun puhutaan harjoittelun työmääriin liittyvistä ongelmista, Leinonen toteaa ministeriön olevan niiden ratkomiseen liian kaukana: johtamisen ja työolojen kehittämisen on tapahduttava itse työpaikoilla ja seuranta virastoissa – tuomioistuinharjoittelun tapauksessa Tuomioistuinvirastossa.

Tuomioistuinviraston ylijohtaja **Riku Jaakkola** toteaa, että vastuut on määritelty laissa: ministeriöllä on vastuu lainsäädännön muutosten valmistelusta, ja siihen Jaakkola ei näe nyt tarvetta. Tuomioistuinvirastolla on vastuu tuomioistuinten toiminnan yleisestä kehittämisestä mutta ei esimerkiksi toimivaltaa valvoa itsenäisten tuomioistuinten toimintaa.

– Lain mukaan suurempi rooli on tuomarinkoulutuslautakunnalla. Se antaa ohjeet tuomioistuimille tuomioistuinharjoittelusta annetun lain 12 §:ssä tarkoitetun harjoittelusuunnitelun sisällöstä ja päättää esimerkiksi hakumenettelystä. Viime kädessä jokaisella tuomioistuimella on vastuu toteuttaa harjoittelua lain ja vahvistetun harjoittelusuunnitelman mukaan.

Käräjänotaarien usein suureksi kasvava työmäärä on tiedossa Tuomioistuinvirastossa.

– Kun tuomioistuinten resurssit ovat liian vähäiset, lisääntyy paine hyödyntää käräjänotaareita helpottamaan käräjäoikeuksien työtaakkaa. Ja silloin voi tietysti käydä niin, että harjoittelupuoli jää liian vähäiseksi, Jaakkola sanoo.

Hänen mielestään Juristiliiton kysely osoittaa, että lisää selvityksiä käräjänotaarien tilanteesta selvästi tarvitaan. Ja toki kehittämistäkin – joka taas vaatii lisää resursseja. Palkkauksen osalta Jaakkola muistuttaa, että kyse on harjoitteluvirasta.

– Palkkaus on kuitenkin jäänyt jälkeen, ja siinä on kehittämistä.

”Palkka, työmäärä ja vastuu eivät nyt korreloi keskenään.”

Teijonmaa kertoo, että hän on yhdessä notaarikollegoiden kanssa yrittänyt auskultointiaikana aktiivisesti vaikuttaa olosuhteisiin ottamalla yhteyttä käräjäoikeuden johtoon. Epäkohtien esiin nostaminen ja keskustelut laamannin ja muun tuomioistuinväen kanssa myös johtivat konkreettisiin toimiin.

– Saimme esimerkiksi joustoa etätyökäytäntöihin, ja muutamien juttutyyppeiden kohdalla jakoa järjestettiin uudestaan.

Yksittäisen käräjäoikeuden tilanteeseen vaikuttaminen on kuitenkin vain kuin laastari paikkaamassa vakavia ongelmia. Minkä pitäisi muuttua, jotta tulevilla notaareilla työolot olisivat inhimillisemmät?

Teijonmaan mielestä on kaksi vaihtoehtoa: joko myönnetään selkeästi, että kyse on oikeasti harjoittelusta tai että ei ole.

– Enemmän kuin pelkästään suuresta työmäärästä, joka on osin subjektiivinen kokemus, pitäisi puhua kokonaisuudesta ja tunnustaa käräjänotaarien työn arvo. Palkka, työmäärä ja vastuu eivät nyt korreloi keskenään, hän sanoo.

Varsinainen työ tuomarina kiehtoo

AVOVASTAUS: *Tuomioistuinharjoittelusuunnitelmaa on kehitettävä ja noudatettava. Tuomioistuimessa on oltava riittävä määrä motivoituneita tutortuomareita, jotka haluavat antaa aikaa ohjataksaan käräjänotaareita työssään. Omassa harjoittelupaikassani harjoittelusuunnitelmaa kehitettiin juuri kuvaamaan paremmin notaarien ja tutortuomareiden vastuuta ja odotuksia työtehtävien etenemisestä, mikä on positiivista.*

Haastatteluhetkellä Teijonmaan auskultointivuosi on loppusuoralla. Itselleenkin hieman yllätyksenä hän päätti jatkaa harjoittelun jälkeen määräraikaisena käräjätuomarina, eli rankka harjoittelukokemus ei tappanut innostusta itse tuomarin työhön.

– Siinä juristi pääsee tekemään juridiikkaa puhtaimmillaan, Teijonmaa sanoo.

Hän uskoo, että auskultoinnin annin pystyy arvioimaan kunnolla vasta myöhemmin, mutta jotain voi sanoa jo nyt.

– Ratkaisukyky on varmasti tärkein oppi. Olet yksin vastuussa lopputuloksesta, ja ratkaisu on vain tehtävä. •

Kursiivilla olevat tekstit ovat poimintoja Juristiliiton kyselystä käräjänotaareille.

Juristiliitto: Nyt kaivataan kokonaisuudistusta

LIITON näkemys tuomioistuinharjoittelun kehittämisestä on selvä: nyt kaivataan isoa uudistusta, jossa koko harjoittelu pöyhitään perusteellisesti. Uudistusta ja sen rahoitusta miettimään olisi pikaisesti perustettava työryhmä.

– Pitäisi katsoa koko järjestelmää hakuprosessista ja -kriteereistä lähtien. Kun laissa säädetään, että tämä on työharjoittelua, pitäisi tarkastella, miten harjoittelu- ja koulutusosio oikeasti toteutuisi: miten sitä seurataan, miten annetaan palautetta, millaisia töitä voidaan antaa, toteaa Juristiliiton toiminnanjohtaja **Jore Tilander**.

Juristiliitto vaatii myös käräjänotaarien palkkauksen merkittävää parantamista, harjoittelupaikkojen lisäämistä työkuorman tasaamiseksi ja työmäärän karsimista nykyisestä.

65
PROSENTTIA

Juristiliiton kyselyyn vastanneista harjoittelijoista ilmoitti tekevänsä säännöllisesti yli 40 tunnin työviikkoja.

16
PROSENTTIA

Juristiliiton kyselyyn vastanneista sanoi palautumisen onnistuvan hyvin työviikon jälkeen.

VAIKUTTAMASSA

Kerromme Juristiliiton edunvalvontatyöstä, joka helposti jää näkyttömiin.

Lähtöruutu

ONGELMAT NÄKYVIKSI

Juristiliitto on pitkään pyrkinyt lisäämään yhteiskunnallista keskustelua oikeudenhoidon tarpeista.

Askel 1

LUKUISIA TAPAAMISIA

Juristiliitto halusi tuoda oikeudenhoidon tilan ja siihen liittyvät pulmat konkreettisesti puolueiden tietoisuuteen. Liitto tapasi vuosina 2022–2023 laajalti eduskuntapuolueiden kansanedustajia, eduskuntavaaliehdokkaita ja puolueiden taustavaikuttajia.

Lisäresursseja oikeudenhoitoon?

Keväällä järjestetyt eduskuntavaalit näkyvät yhä vahvasti Juristiliiton vaikuttamistyössä. Liitto toivoo, että uusi hallitus ymmärtää oikeudenhoidon tarpeet ja varaa siihen riittävästi resursseja.

Teksti **PI MÄKILÄ** | Kuvitus **ISTOCK**

Eduskuntavaalit ja niitä seuranneet hallitusneuvottelut määrittävät pitkälti sen, millaisen sijan oikeudenhoidon tarpeet saavat hallituskauden aikana. Siksi keväällä järjestetyt vaalit näkyivät Juristiliiton vaikuttamistoiminnassa jo kauan ennen nykyhetkeä. Liitto on pyrkinyt herättelemään yhteiskunnallista keskustelua muun muassa oikeusturvatakuun välttämättömyydestä. Lisäksi liitto on vaatinut perusrahoituksen korottamista ja rahoituksen aiempaa pitkäjänteisempää suunnitelmallisuutta.

Työ on tuottanut tuloksia, sillä eri puolueet suhtautuivat talven ja kevään mittaan pitämässään puheenvuoroissa hyvin myönteisesti oikeudenhoidon rahoittamis- ja kehittämiskauteisiinsa. Myös hallitustunnusteluissa puhut-

tiin oikeudenhoidosta ja sen resurssien varmistamisesta.

Juristiliitto toivoo, että puheista edetään seuraavaksi tekoihin. Oikeudenkäyntien kestoa pidentää yhä oikeudenhoidon liian alhainen rahoitus. Siksi oikeudenhoidon nopeaan hätärahoitukseen tarvitaan 50 miljoonan euron vuotuinen kriisirahoitus. Lisärahoitusta tarvitaan muun muassa liiton vaatiman oikeusturvatakuun toteuttamista varten. Oikeusturvatakuun tavoitteena on esimerkiksi laskea käräjäoikeuksien käsittelyajat 4–8 kuukauteen, juttutyypistä riippuen. Tavoite ei toteudu ilman merkittävää lisärahoitusta.

Asiantuntijoina jutussa ovat Juristiliiton viestinnästä ja vaikuttamisesta vastaava johtaja Janne Laukkanen sekä oikeus- ja koulutuspoliittinen asiantuntija Jenni Tuomainen.

Juristiliitto toivoo, että puheista edetään seuraavaksi tekoihin.

Askel 2

TARVE OIKEUDENHOIDON KEHITTÄMISELLE TUNNISTETAAN

Juristiliiton, sen jäsenjärjestöjen ja esimerkiksi keskusjärjestö Akavan vaikuttamistyö muuttui näkyväksi, kun eduskuntapuolueet vaikuttivat selkeästi tiedostavan tarpeen oikeudenhoidon kehittämiseksi ja oikeusvaltion turvaamiselle.

Askel 3

VIESTINTÄÄ MONEEN SUUNTAAN

Liitto kokosi systemaattisesti ennen vaaleja puolueiden laatimien vaaliohjelmien kirjauksia oikeudenhoidon kehittämiseksi. Lisäksi liitto antoi lisänäkyvyyttä jäseninään oleville kansanedustajaehdokkaille. Samaan aikaan liitto kertoi tavoitteistaan aktiivisesti kaikille jäsenilleen.

Askel 4

OIKEUSVALTION TURVAAMINEN PUHUTTA HALLITUSNEUVOTTELUISSA

Oikeudenhoidon resurssien tarve oli keväällä esillä myös hallitustunnustelija Petteri Orpon esittämässä hallitustunnustelukysymyksissä. Kaikki kysymyksiin vastanneet eduskuntapuolueet suhtautuivat myönteisesti siihen ajatukseen, että oikeusvaltion turvaamiseen tulee panostaa seuraavalla hallituskaudella.

Askel 5

TUKEA TEKNISETÄ MENOKEHYKSESTÄ
Hallitusneuvottelujen ja julkisen talouden kehysuunnitelman pohjana käytettiin Marinin hallituksen viime toinään laatimaa niin kutsuttua teknistä menokehystä vuosille 2024–2027. Tässä ehdotuksessa oikeudenhoidolle on varattu 35–50 miljoonan euron vuosittainen lisärahoitus. Juristiliitto pitää tätä hyvänä ja konkreettisenä alkuna vaatimilleen lisäpanostuksille.

Askel 6

HALLITUSNEUVOTTELUT ETENEVÄT

Juristiliitto seurasi tiiviisti hallitusneuvotteluiden etenemistä. Liiton puheenjohtaja, professori Tuula Linna oli useaan otteeseen asiantuntijakuultavana Säätytalolla.

Maali

MARATON OIKEUSVALTION TURVAAMISEKSI JATKUU

Lehden mennessä painoon hallitusohjelmaneuvoittelut ovat kesken. Juristiliitto on tyytyväinen, että oikeudenhoidon rahoitustarve ymmärrettiin neuvotteluissa. Samalla työ oikeusvaltion turvaamiseksi jatkuu. Vaikuttamistyötä tarvitaan oikeusturvatakuun toteuttamiseksi, jotta "oikeus kuuluu kaikille", kuten liiton tunnuslause edellyttää.

Kokeneena maratonjuoksijana Tuomas Ojanen kokee olevansa työelämässä 34 kilometrin kohdalla. – Ehdin vielä tehdä asioita, mutta toisaalta on jo yli 30 kilometriä takana. Työelämän maaliviiva on 10 vuoden päässä, mutta antavathan oikeustiede ja asiantuntijatehtävät mahdollisuuksia jatkaa, jos virtaa riittää.

TUOMAS OJANEN:

Olemme liian sinisilmäisiä vallan väärinkäytön suhteen

Venetsian toimikunnan tuore suomalaisjäsen, professori Tuomas Ojanen näkee Suomen perustuslaissa puutteita. Hän myös toivoo toimikunnalle enemmän lausuntopyyntöjä Pohjoismaista.

Teksti MERI ESKOLA | Kuvat ROOPE PERMANTO

A lun perin Helsingin yliopiston valtiosääntöoikeuden professorista **Tuomas Ojasta**, 57, ei pitänyt tulla juristia ollenkaan. Lukioikäisenä hän ajatteli hakeutuvansa yliopiston valtiotieteelliseen tiedekuntaan opiskelemaan.

Koulunkäynnistä hän ei ollut kovin kiinnostunut, vaikka pärjäsi koulussa hyvin – tärkeintä elämässä oli urheileminen. Toinen nuorukaisen intohimon kohde oli musiikki, erityisesti rock'n'roll, ja Pohjois-Helsingin musiikkiopistossa hän soitti pianoa. Preludit lakkasivat kiinnostamasta murrosiässä, ja tilalle tulivat **Bob Dylanin** ja The Doorsin musiikki.

– Lapsuus- ja nuoruusvuosieni harrastukset eivät olleet hukkaan heitettyä aikaa akateemisen urankaan kannalta. Urheilusta seurasi erinomainen keskittymiskyky ja pitkäjänteisen työnteon merkityksen ymmärtäminen. Dylanin ja kumppaneiden sanoitusten kääntäminen pöytälaatikkoon taas perehdytti englannin kieleen, Ojanen kertoi 20 vuotta sitten **Heikki Halilan** ja **Pekka Timosen** toimittamassa kirjassa *Miten meistä tuli oikeustieteen tohtoreita*.

Komissio on määritellyt oikeusvaltion ydintekijät

Tämä kirjallisuuden nobelistia yhä fanittava professori on tuorein suomalaisvahvistus Euroopan neuvoston Demokratiaa oikeusteitse -toimikunnassa, joka tunnetaan paremmin Venetsian toimikuntana. Sen jäsenille ei makseta luottamustehtävästä palkkiota, vaan Ojanenkin jatkaa työtehtävissään.

Toimikunnalla ei ole muodollista toimivaltaa Euroopan neuvoston jäsenmaiden oikeusvaltiokehitykseen, mutta sillä on suuri rooli Euroopassa käytävän keskustelun taustalla. Se tuottaa muun muassa lausuntoja, suosituksia ja muuta tietoa oikeusvaltiokehityksestä.

– Toimikunnan keskeinen tehtävä on antaa pyynnöstä lausuntoja Euroopan neuvoston jäsenvaltioiden lakihankkeista, jotka liittyvät kolmeen keskeiseen aihealueeseemme: oikeusvaltio, ihmis- ja perusoikeudet sekä demokratia, Ojanen selventää.

Venetsian toimikunta tunnetaan erityisesti siitä, että se on määritellyt oikeusvaltion ydintekijät ja laatinnut tarkistuslistan oikeusvaltion arviointiperusteista.

Voiko Ukraina muuttaa perustuslakiaan sota-aikana?

Ojanen aloitti Venetsian toimikunnan nelivuotiskautensa kesällä 2022 ja on tehtävässään kolmas suomalainen.

– Jatkan viestiä edesmenneeltä korkeimman hallinto-oikeuden presidentti **Antti J. Suvirannalta** ja emeritusprofessori **Kaarlo Tuorilta**, joka toimi komissiossa 24 vuotta ja on yhä sen kunniapuheenjohtaja. Lokakuussa oli ensimmäinen täysistuntoni. Kun en ole sitä tyyppiä, että jaksaisin kauan seistä urheilukentän laidalla katsomassa muiden peliä, ajattelin tehdäkin jotain, hän kertoo.

Tämä tarkoittaa sitä, että Ojasta tuli heti yksi komission raportoiija Ukrainan perustuslakituoimioistuimen asiassa, kun sotaa käyvä maa pyysi lausuntoa perustuslakinsa muuttamisesta.

– Ukrainan perustuslakia ei saa muuttaa sotatilan aikana. Valtio haluaisi kuitenkin jatkaa oikeusvaltiokehitystään suitsimalla korruptiota ja muuttamalla presidentin valtaoikeuksia, jotta tämä voisi nimittää ja erottaa sikkäläisen petos- ja antikorruptioviraston sekä valtion taloudellisen tarkastusviraston pääjohtajat.

Komissio joutui heti ensitöikseen miettimään, voiko Ukrainan perustuslakituoimioistuimen lausuntoopyyntöä edes käsitellä, jos perustuslain muuttaminen ei ole nyt mahdollista. Lopulta toimikunta katsoi, ettei perustuslakimuutosta voi hyväksyä tai voimaansaattaa, mutta muutosten valmistelutyöhön voi ryhtyä.

– Pengoin muidenkin jäsenvaltioiden perustuslakeja. Argumentoimme lausunnossamme, että koska Ukrainan perustuslaki ei nimenomaan kiellä perustuslakimuutosten valmistelua, sitä voisi viedä eteenpäin.

Ojasa mielestä muutoskiellolle on painavat perusteet: perustuslain muutosten pitäisi aina korostuneesti perustua avoimeen, julkiseen keskusteluun, mikä on vaikeaa sotatilan aikana – kun välttämättä edes maan parlamentti ei pysty kokoontumaan.

– Kuten koronapandemian aikana nähtiin Suomessakin, poikkeusoloissa toimeenpanovallan asema korostuu. Sellaisessa tilanteessa autoritääriset hallitsijat saattavat käyttää tilannetta hyväkseen ja julistaa hätätilan runnoakseen läpi sellaista, mikä muuten ei menisi läpi.

Itse asiassa Suomen perustuslaki ei kiellä muutoksia hätä- tai sotatilan aikana.

– Mitä enemmän katson eurooppalaisia perustuslakeja, sitä enemmän minusta on alkanut tuntua, että Suomessa ollaan liian luottavaisia: että vallanpitäjät ovat aina tolkun ihmisiä, jotka eivät käytä valtaa väärin – ettei meillä voi tapahtua sellaista kuin Puolassa tai Unkarissa.

Kilpasuunnistusta, juoksua ja maastohiihtoa harrastava professori Ojanen ehtii metsissä juostessaan kerätä kantarellit talteen.
– Fiesolen Eurooppayliopiston instituutissa työskennellessäni ehdin kerätä sieniiä Toscanankin metsistä.

Tuomas Ojasa vinkki juristin polulle

HEITTÄKÄÄ kosketusnäytölliset hetkeksi pois käsistä ja menkää ulos metsiin tai vesille – niin pysyvät hoksottimet hyvinä ja ajatukset luistavina!

”Suomesta pyydetään lausuntoja liian vähän”

Venetsian toimikunta on Suomessa melko tunnetun, ja vallanpitäjämme ovat pyytäneet lausuntoja lakihankkeista harvakseltaan. Ojaseen laskujen mukaan viimeksi vuonna 2007.

– Ehkä Suomeen on pesiytynyt vähän liikaa ajatus, että osaamme itse parhaiten ja meillä on lait niin kuosissa, että voidaan kertoa muillekin, miten hommat tehdään. Mutta Suomessa on nyt valmistelussa esimerkiksi valmiuslain kokonaisuusuudistus. Siitä olisi tärkeää kuulla toimikuntaa, koska se on linjannut myös perusoikeus- ja oikeusvaltiokysymyksiä poikkeusoloissa.

Suomen perustuslaki ei myöskään turvaa tuomioistuinten riippumattomuutta tarpeeksi: esimerkiksi korkeimmassa oikeudessa ja korkeimmassa hallinto-oikeudessa on perustuslain mukaan presidentti ja ”tarpeellinen määrä” muita jäseniä. Lukumäärä jää kuitenkin tavallisen lain tasolle määriteltäväksi.

– Tätähän on tehty muun muassa Puolassa ja Unkarissa, sormeiltiin tuomarien määrää ja eläkeikää, että saatiin vallanpitäjille sopivat henkilöt valittua.

Jos meidänkin eduskunnassamme enemmistön saisivat tšekäläiset viktorbánit, he voisivat halutessaan päättää ylimpien tuomioistuintuomarien määrästä yksinkertaisella enemmistöllä.

– Perustuslakimme valvontajärjestelmässä on heikkoja kohtia, koska lainsäädännön keskeinen rooli on eduskunnan perustuslakivaliokunnalla. Se on kokoonpantu eduskunnassa olevien puolueiden poliittisten voimasuhteiden mukaan, ja tarvittaessa se voi ratkaista asioita enemmistö päätöksellä. Valiokunta pyrkii yksimielisyyteen, mutta käytännössä enemmistö riittää – ja onhan perustuslakivaliokunnassa ollutkin täpääriä äänestystilanteita.

Ojaseen mukaan Venetsian toimikunnalle tehdyt lausuntopyynnöt painottuvat Itä-Eurooppaan.

– Olisi toivottavaa, että Euroopan unionin vanhoista jäsenvaltioista tulisi enemmän pyyntöjä, erityisesti Pohjoismaista. Täällä ei pitäisi pelätä kritiikkiä, vaan ajatella, että mitä useampi silmäpari katsoo asiaa, sen parempi lopputuloksesta tulee.

Nato-jäsenyys ei ole suuri uhka oikeusvaltiolle

Minkälaiset ilmiöt uhkaavat nyt oikeusvaltiokehitystä länsimaaisissa demokratioissa?

– Suurin uhka on ilmastokriisi, koska se uhkaa koko olemassaoloamme. Tietysti eri uhkatekijät ja megatrendit linkittyvät ja ruokkivat toisiaan.

Entä Suomen Nato-jäsenyys, joudummeko teemmään vielä myönnytyksiä oikeusvaltioajatteluumme?

– Nato-jäsenyys on ongelma, jos se johtaa siihen, että turvallisuusintressiemme takaamiseksi aletaan tinkiä perus- ja ihmisoikeuksista tai nöyristellä joiden-

Suomen perustuslaki ei turvaa tuomioistuinten riippumattomuutta tarpeeksi.

Kuka

TUOMAS OJANEN

- ▶ Valtiosääntöoikeuden professori, Helsingin yliopisto 2007–, Eurooppaoikeuden professori, Turun ja Helsingin yliopistot 1999–2007.
- ▶ Venetsian toimikunnan jäsen 2022–, EU:n perusoikeusviraston hallintoneuvoston jäsen 2020–25, yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan puheenjohtaja 2015–2023, Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ad hoc -suomalaisuusmari 2017–20, Ihmisoikeusliiton puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja 2006–13.
- ▶ Pykälä ry:n Vuoden opettaja -palkinto 2021.
- ▶ Oikeustieteen tohtori, Helsingin yliopisto 1998.

kin autoritääristen valtioiden edessä. Pitää katsoa, ettei niin tapahdu. En näe, että tämä on uhka ensimmäisten joukossa, Ojanen sanoo.

Eivätkä kaikki megatrendit ole vain uhkia vaan myös mahdollisuuksia, esimerkkinä digitalisaatio. Se on mahdollistanut aiempaa paremman ja avoimemman tiedonsaannin kansalaisille sekä vahvistanut esimerkiksi vammaisten henkilöiden oikeuksia.

– Onhan Venäjän-sodan aiheuttama energiakriisin vauhdittanut vihreämpään energiaan siirtymistä ja energiatuotannon rakenteiden muuttamista.

Miten juristit voisivat parhaiten edistää oikeusvaltioperiaatteiden toteutumista?

– Suomessa se vaatimus tulee tuomareille, virkamiehille ja julkisia hallintotehtäviä hoitaville juristeille jo perustuslaista. Asianajalaitos ja syyttäjälaitos ovat meillä osa oikeudenmukaista oikeudenhoitoa, ja työtehtäviä varmasti riittää. Tai juristi voi mennä töihin Finanssivalvontaan, kansalaisjärjestöihin tai kansainvälisiin järjestöihin. •

OPETTAJASTA JURISTIKSI AVOINTEN OPINTOJEN POHJALTA

Liikunnan ja terveystiedon opettaja Emilia Pajala päätyi lopulta opiskelemaan lapsuuden haaveammattia. Kolmen vuoden päästä hän valmistuu oikeustieteiden maisteriksi. Alan vaihto aikuisella iällä on hänestä hyvä ratkaisu.

Teksti TARJA VÄSTILÄ | Kuvitus ISTOCK

Elämä yllättää ja sattuma sanelee. Emilia Pajalan oppilas heitti vuosia sitten ohimennen, että onko opettaja ajatellut juristiksi ryhtymistä. Lausahdus jäi mielessä itämään. Pajala oli jo lapsena miettinyt juristin ammattia, sillä poliisi-isän kautta oikeudelliset asiat kiinnostivat.

– Aloin googlailla lakiopintoja, vaikka olin ilmoittautunut opiskelemaan erityispedagogiikkaa. Huomasin avoimen väylän opinnot Itä-Suomen yliopistossa ja päätin, että sille tielle on lähdettävä.

Haasteiden kaipuu ajoi eteenpäin

Tuli viulisti ja tuli opettaja, mutta näyttääkin tulevan juristi. Viulunsoittoa vuosikausia harrastanut Pajala alkoi aikanaan opiskella viulopedagogiksi ammattikorkeakoulussa.

Ajanhallinta

– Vaikka ajattelin, ettei periksi voi antaa, jätin opinnot kesken. Musiikista ei tuntunut olevan ammatiksi, hän kertoo.

– Ajauin opetuslalle ja mietin, että voisin hyödyntää sekä musiikki- että yleisurheilutaustani opettamalla musiikkia tai liikuntaa.

Pajala oli koulunkäyntiohjaajana, opiskeli luokanopettajaksi ja kasvatustieteen maisteriksi sekä hankki terveystiedon aineopettajan pätevyuden. Parin vuoden opettajana olon jälkeen hän tajusi, ettei koskaan eläköityisi siitä ammatista.

– Koin, että opetusmaailma ei tarjoa pitkäksi aikaa riittävää haastetta.

Tarkkaa suunnittelua ja ajanhallintaa

Pajala aloitti oikeustieteen opinnot avoimessa yliopistossa syksyllä 2020. Appensa tavoin poliisina työskentelevä puoliso neuvoi alussa juridista ajattelua.

– Nyt taitaa olla toisinpäin, mutta puolisolla oli iso rooli aloittaessani ihan puskista juridiikan opiskelun.

Tiedossa oli, että jos suorittaa erinomaisin arvosanoin 60 opintopistettä avoimessa yliopistossa, olisi mahdollisuus hakea oikeutta

Määrätietoisuus

opiskella tutkintoa. Määrätietoisuus auttoi: Pajala teki suunnitelman kahdeksi vuodeksi ja opiskeli kurssin kerrallaan.

– Laadukas suunnittelu ja ajanhallinta olivat keskeiset tekijät, jotta kaikki onnistui.

Aluksi Pajala oli opintovapaalla, sittemmin hän on opiskellut työn ohessa. Jälkikasvun ollessa koulussa kolmen lapsen äiti käytti päiväajan opiskeluun. Tarkka suunnitelma oli kirjattu kalenteriin: tänään pitää lukea tai kirjoittaa tämän verran. Pajalan sanoin: paletin pyörittäminen oli tunnollisen tarkkaa.

Kun lapset olivat harrastuksissa, heidän äitinsä istui parkkipaikalla tai urheiluhallin pihalla lukemassa tentteihin. Pajala sanoo pystyvänsä keskittymään, vaikka ympäristö on meluisa, kuten tyttären yleisurheilukisojen aikana.

– Testaan siinä samalla keskittymiskykyäni ja osaamistani. Työelämässä olen oppinut, että asiat on tärkeä painaa mieleen tarkasti ja miettiä niitä jo vähän eteenkinpäin. Positiivinen elämänasenne auttaa jaksamaan.

Hyvät arvosanat toivat opiskelupaikan

Pajalan mukaan juridiikka on alana riittävän haastava, koska substanssiosaamista vaaditaan. Lisäksi juridiikan parissa on etenemismahdollisuuksia ja tilaisuuksia tehdä töitä monella eri taholla.

– Juristina voi olla asian ytimessä, siinä, mihin on koulutuksen saanut.

Vuosi sitten, keväällä 2022, Pajala pisti paperit sisään päästäkseen tutkinto-opiskelijaksi Itä-Suomen yliopistoon. Hän oli suo-

rittanut kurssit hyvin arvosanoin, ja niiden painotettu keskiarvo riitti opiskelupaikkaan.

– Haluan olla esimerkkinä lapsilleni: kovalla työllä voi saavuttaa unelmiaan. Esikoiselta tuli oma arvio, hänen mukaansa vain juristin ammattiin joutuu lukemaan näin paljon.

Pajala pitää omina vahvuuksinaan sosiaalisia taitoja ja sosiaalista älykkyyttä, sanavalmiutta ja joustavuutta. Luonnollisesti myös sinnikkyys ja kunnianhimo siivittävät uutta uraa. Bonuksena on työ- ja elämäkokemus: Pajalan mukaan ei ole tilanteita, joita hän pelkäisi kohdata.

Juridiikan opiskelu etänä on silkkaa yksinpuurtamista. Niinpä sosiaalinen Pajala käy Joensuussa niin paljon kuin mahdollista ja tapaa samalla opiskelukavereitaan. Nuorisokin on ottanut hyvin vastaan. Tosin 400 kilometrin välimatka Vimpelistä yliopistolle rajoittaa menemistä.

Alanvaihto aikuisena toimii

Nelikymppisen Pajalan mukaan aikuisemmalla iällä on helpompi vaihtaa ammattia kuin nuorena. Ulkopuolisten asenteet ovat myönteisiä, alanvaihtaja on saanut arvostusta ja ihailua osakseen.

– Tarvitaan tervettä itsetuntoa, epäonnistumista ei pidä pelätä. Jos en kokeilisi, katuisin.

Pajala pääsee kokeilemaan juridisia siipiään jo kesällä, kun edessä on neljän kuukauden harjoittelu pankkijuristina. Harjoittelija myöntää olevansa ihan fiilikissä.

Pankkikokemus näyttää, olisiko siitä omaksi alaksi. Pajalaa kiinnostaa etenkin perhe- ja jäämistöoikeudelliset asiat sekä

Avoin väylä eteenpäin

AVOIMESSA yliopistossa voi opiskella yliopiston tutkintoihin kuuluvia opintoja pohjakoulutuksesta ja iästä riippumatta: oppiaineesta kokonaisen opintokokonaisuuden tai yksittäisiä opintojaksuja.

Opintojen suorittamisen jälkeen voi hakea tutkinto-opiskelijaksi yliopistoon. Tutkintoa avoimessa yliopistossa itsessään ei voi suorittaa.

Hakijoilta vaadittavat opinnot ja niiden määrä vaihtelevat yliopistoittain, tiedekunnittain ja pääaineittain.

Lähde: opintopolku.fi

rikosoikeus ja syyttäjän tehtävät. Opetusalan henkilöstöäkin voisi kouluttaa opetuslainsäädäntöön ja hallinto-oikeuteen liittyvistä asioista muun työn ohessa.

– Perheoikeudessa kiinnostavat vahva substanssiosaaminen, ihmisten kohtaaminen ja haastavat tilanteet. En halua tyytyä vain mukavuusalueisiin, ja motivaatiota riittää.

Pajala on kertonut omasta opintopolustaan julkisesti myös Instagramissa tilillä opesta_juristi. •

Myönteiset asenteet Kokeile, et kadu

Laatu vai identiteetti tieteen takeena?

Tieteellisiin tutkimuksiin on alettu lisätä positiolausumia, kertoi Helsingin Sanomat maaliskuussa (HS 30.3.2023). Positiolausumassa tutkija kertoo taustastaan, joka on voinut vaikuttaa tutkimukseen.

Esimerkiksi pienituloisia, tummaihoisia äitejä koskevassa tieteellisessä artikkelissa kerrottiin molempien tutkijoiden olevan keski- tai ylempään keskiluokan valkoahoisia naisia. Toinen heistä on äiti, toinen ei. Heidän tieteellistä työtään ohjaavat heidän rasmin vastaiset, intersektionaaliset ja feministiset periaatteensa.

Luin Hesarin jutun kiinnostuksella, vähän kulmiani kohotellen. Sinänsä positiolausuma vaikuttaa loogiselta. Eihän kukaan (enää) ole niin naiivi, että kuvittelee tieteellisen työn olevan täysin objektiivista ilman, että tutkijan tiedostamattomat ajatusvinoumat vaikuttavat siihen.

Vaatus tutkijan taustan paljastamisesta on sukua sille, että säännöllisin väliajoin toimittajia vaaditaan paljastamaan puoluekantansa – ikään kuin kaikilla olisi sellainen. Varsinkin puolueuskolliset ihmiset tuntuivat elävän siinä harhassa, että kaikilla muilla on yhtä tukevasti pultattu puoluepoliittinen kanta kuin heillä ja tapa peilata koko maailmaa sen kautta.

Jäin miettimään, mitä positiolausumien yleistymisen käytännössä tarkoittaisi. Mitä kaikkea lausumassa pitäisi ilmoittaa?

Esimerkkitapauksessa tutkijat olivat maininneet äitiydestään. Olisiko pitänyt kertoa myös se, olivatko tutkijat kasvaneet ydinperheessä, yksinhuoltajaperheessä vai ehkä jossain laitoksessa? Olisiko sekini olenaisista, oliko lapsuuden perheessä riittänyt leivän päälle voin lisäksi makkaraakin?

Kuinka paljon lausumassa pitäisi kertoa tietoja, jotka lähtökohtaisesti kuuluvat yksityiselämään?

Mieleen tuli esimerkki parin vuosikymmenen takaa. Silloin nousi keskustelua pro gradu -tutkimuksesta, jossa mies oli bailannut Tampereen yöelämässä naisiksi pukeutuneena. Tarkoitus oli selvittää, millaisia ehdotuksia ja käpälöintejä naisiin kohdistuu.

Tutkimus oli kiinnostava, ja sen takia siitä tehtiin useita isoja lehtijuttuja siitä huolimatta, että kyse oli vasta gradusta. Pienimuotoinen kohu syntyi, kun joku paljasti, että tutkija onkin transmies.

Jos positiolausumat olisivat olleet käytössä, olisiko tutkijan itse pitänyt paljastaa tämä seikka, vaikka asia todellakin kuuluu hänen yksityiselämänsä ydinalueelle? Olisiko tällä asialla ollut merkitystä, joko ylipäänsä tai juuri tässä kontekstissa? Ja kuinka halukas

tutkija olisi ollut tekemään tätä tutkimusta, jos hänen olisi sen takia pitänyt avata yksityiselämänsä?

(Sivupolkuna totean, että tutkimusasetelma oli mielestäni hitusen erikoinen. Tutkimuksen loppupäätelmä oli, että känniset miehet ehdottelevat yöelämässä naisille kaikenlaista ja kädetkin tuppaavat vaeltelemaan.

Maailman naiset tähän: ”Mikä shokeeraava ylläri!”

Arkijärjellä ajateltuna teemaa olisi voinut tutkia myös niin, että asiaa olisi kysytty naisilta ja naisolettuiltuilla. Mutta näköjään naisten kokemukset ovat totta vasta, kun yksi (1) mies nykäisee mekon päälleen ja havaitsee saman kuin miljoonat naiset.)

Positiolausumia koskevassa HS:n jutussa kerrotaan, että monet tutkijat suhtautuvat lausumiin kriittisesti. Ne vaarantavat heidän mielestään tieteellisen työn puolueettomuuden.

Kriminologian professori **Jukka Savolainen** yhdysvaltalaisesta Wayne State -yliopistosta muistuttaa lehdessä, että tieteelliset artikkelit pitäisi arvioida niiden laadun eikä tutkijan identiteetin perusteella.

Olen taipuvainen ajattelemaan samoin. Muuten olemme kohta samassa tilanteessa kuin taidemaailma.

Eräsikin taidekauppias osti muutama vuosi sitten huutokaupasta 155 000 eurolla taulun. Tutkimusten jälkeen *Nuoren miehen muotokuva* paljastui aidoksi **Rembrandtiksi**, joten nyt sen arvo mitataan miljoonissa euroissa.

Onpa jännä. Sama tauluhan se on edelleen.

Tieteelliset artikkelit pitäisi arvioida niiden laadun eikä tutkijan identiteetin perusteella.

SUSANNA REINBOTH
oikeustoimittaja, Helsingin Sanomat
susanna.reinboth@hs.fi

Juristipäivä

13.10.2023

Helsinki

Messukeskuksen siipi

Kuka päättää, kuka vastaa?

Tutustu päivän ohjelmaan osoitteessa: juristipäivä.fi

JURISTILIITTO
JURISTFÖRBUNDET

Asianajajakunnan laadun valvoja

Asianajajaliitto sääntelee jäsentensä toimintaa sekä vahvistaa heidän ammattitaitoaan ja yhteenkuuluvuuttaan.

Teksti **DIANA TÖRNROOS** | Kuvitus **ISTOCK**

1 Miksi yhteisö on olemassa?

► Olemme olemassa asianajajien sääntelemiseksi ja valvomiseksi Suomessa ja hoidamme myös luvan saaneiden oikeudenkäyntiavustajien ja julkisten oikeusavustajien valvontaa. Asianajajaliiton yhteydessä toimii riippumaton ja itsenäinen valvontalautakunta. Olemme Juristiliiton jäsenyhdistysten joukossa hieman erilaisia: lailla perustettu julkisoikeudellinen yhteisö, jonka säännöt ovat oikeusministeriön vahvistamia.

2 Millaista yhteisön toiminta on?

► Valtuuskuntamme antaa asianajajia velvoittavia ohjeita ja määrittellee hyvän asianajotavan rajat. Tehtäväämme kuuluu keskeisesti näiden tapaohjeiden ja muiden asianajajia velvoittavien ohjeiden noudattamisen valvominen.

Vastaamme lisäksi asianajajatutkinnon järjestämisestä. Asianajajien osaamisen ylläpitämiseksi me ja 12 aktiivista paikallisosastoamme järjestämme myös monipuolista koulutusta ja tapahtumia. Vuosittainen, tavallisesti tammikuussa pidettävä Asianajajapäivä on yksi tärkeimmistä. Tilaisuuksilla on myös merkittävä tehtävä yhteenkuuluvuuden tunteen kohottamiseksi.

3 Mitä yhteisö antaa jäsenelle?

► Jäsen voi käyttää asianajaja-nimikettä ja liiketoiminnassaan asianajotoimisto-nimikettä. Titteli on arvostettu ja lailla suojattu.

Yhteisöllisyyttä pidämme äärettömän tärkeänä asiana, ja onnistumista osoittaa, että peräti noin kymmenen prosenttia jäsenistämme on Asianajajaliiton luottamustehtävissä. 120 asianajajaa esimerkiksi kuuluu oikeuspoliittisiin asiantuntijaryhmiin, joilta saadaan oikeuspoliittisia lausuntoja ja joissa jäsenet pystyvät samalla kartuttamaan osaamistaan.

4 Miten asianajajien yhteisöön pääsee mukaan?

► Asianajajuuteen tarvitaan ylempi oikeustieteellinen tutkinto, riittävästi kokemusta sekä asianajaja-tutkinnon suorittaminen. Lisäksi tulee olla rehelliseksi tunnettu ja sopiva toimimaan tehtävässä. Jäseneksi pääsee, kun nämä edellytykset täyttyvät ja liiton hallitus hyväksyy henkilön asianajajaksi.

5 Terveiset jäsenyydestä kiinnostuneelle

► Asianajaja on oikeusvaltion puolustaja, ja osana asianajajakuntaa pääsee toimimaan tärkeässä roolissa oikeuden saamiseksi omalle asiakkaalleen. Ja jos on kiinnostunut toimimaan yrittäjänä, asianajajuus voi tarjota siihen mielenkiintoisen polun. Asianajajayrittäjänä muodossa voi aika vapaasti harjoittaa toimintaa, valita mitä juttuja ottaa ja mihin keskittyä.

Mukana työelämän jokaisessa käänteessä

Yhdistämme työntekijän ja työnantajan

Etsitkö tiimiisi huippuammattilaista tai unelmiesi työpaikkaa? Suosittu Juristirekrytointi välittää vuodessa satoja työpaikkoja. Työpaikkavahdilla saat tiedon uusista paikoista nopeasti.

Kysyttävää työelämästä?

Olipa asiasi pieni tai suuri, me autamme. Työ- ja virkasuhdeneuvonta palvelee esimerkiksi palkkaneuvotteluihin, työsopimuksiin ja työelämän pulmiin liittyvissä asioissa.

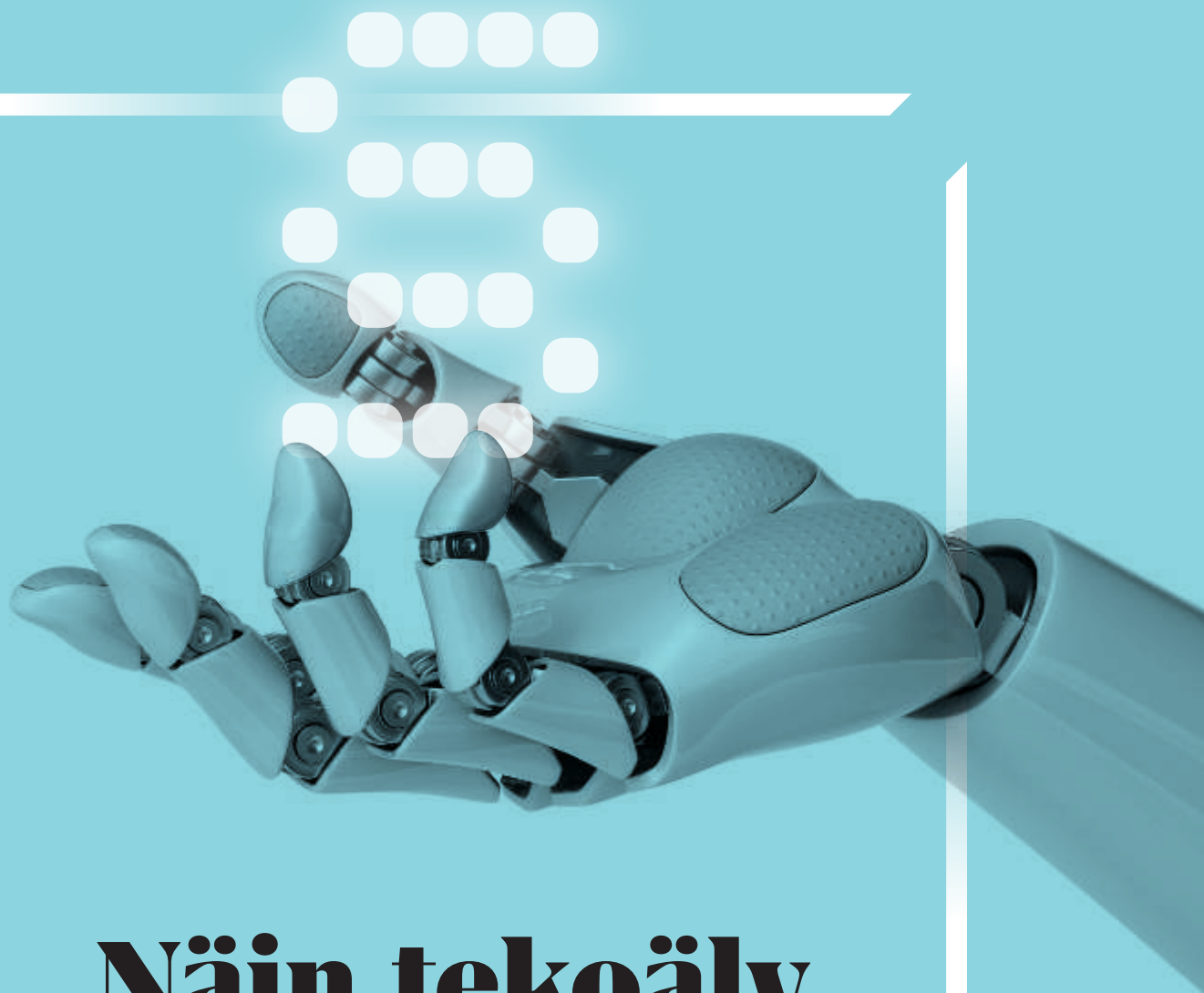
Intoa ja uutta suuntaa urallesi

Harkitsetko rohkeaa urahyppyä tai haluaisitko kehittyä lisää nykyisessä työssäsi? Tarjoamme tukea uralle mm. mentoroinnin, henkilökohtaisen uravalmennuksen ja omatoimisten verkkovalmennusten kautta.

Juristiliiton palvelut, edut ja koulutukset ovat aina maksutta jäsenten käytettävissä.

juristiliitto.fi

JURISTILIITTO
JURISTFÖRBUNDET

Näin tekoäly muuttaa juristin työn

ChatGPT on ensimmäinen sovellus, joka todistaa tekoälyn käytännön hyödyt. Juristien työ muuttuu nyt nopeasti, mutta tarve oikeudelliselle ymmärrykselle ei ole katoamassa. Päinvastoin.

Teksti **MATTI KERÄNEN** | Kuvitus **iSTOCK / MARKKU PAKARINEN**

Antti Innasen äänestä kuuluu innostus. Teknologijuristille ChatGPT on jo tuttu käytännön työssä. Ensikokemukset tekoälyn hyödyistä ovat lupaavat.

– Kun ChatGPT tuli, se muutti kokonaan käsityksemme tekoälyn mahdollisuuksista. Tämän ymmärsi heti ensimmäisestä päivästä, Innanen sanoo.

Innanen on yksi asianajotoimisto Dottirin perustajista ja uuden, Dottirista irtaantuneen, Dot-toimiston toimitusjohtaja.

Dotissa ChatGPT on valjastettu avustamaan kaikenlaisessa tekstintuotannossa.

– Se nopeuttaa sopimusten ja oikeudellisten tekstien laatimista. Se auttaa löytämään aiempaa nopeammin relevanttia tietoa aikaisemmista tapauksista ja lainsäädännöstä, Innanen kertoo.

Kriittisyys ja huolellisuus mielessä

Innanen hyödyntää sovellusta ensisijaisesti markkinointi- ja viestintämateriaalien kirjoittamisessa. Se avaa uusia mahdollisuuksia myös kansainvälisillä markkinoilla, kun markkinointimateriaalien tuottamisen voi antaa tekoälylle luonnosteltavaksi.

Vaikka ChatGPT:n tuottama teksti on kielellisesti hyvälaatuista etenkin englanniksi, persoonallisen tekstin tekeminen vaatii vielä ihmisen panosta.

– Sovellus ei tietenkään korvaa ihmisten luovuutta ja harkintaa. Kielimallit eivät ole täydellisiä, ja niiden tuottamaa tietoa ja tekstiä on aina tarkastettava ja arvioitava kriittisesti ennen julkaisua.

ChatGPT:n ilmaisversiossa käyttäjä sitoutuu antamaan kaiken sovellukseen syötettävän tiedon OpenAI:n käyttöön. Mitään liiketoimintakriittistä tai asiakkaaseen liittyvää tietoa sovellukseen ei tule syöttää.

– Juristit ovat tottuneet työssään huolehtimaan asiakastietojen turvallisesta käytöstä. Samanlainen huolellisuus ja tarkkuus on syytä huomioda tekoälysovellusten työkäytössä, Innanen muistuttaa.

Aloita tekstin tiivistyksellä

ChatGPT:n ammatillinen hyödyntäminen vaatii uudenlaista kielellistä taitoa, jossa korostuu käyttäjän kyky johdatella tekoälyä haluttuun lopputulokseen.

On tärkeää huomioda, että ChatGPT ei ole hakukone. Sen tiedot ulottuvat vuoteen 2021, eikä sillä ole tällä hetkellä suoraa pääsyä ajankohtaiseen tietoon internetissä.

Sovelluksen opettelu kannattaakin aloittaa esimerkiksi olemassa olevasta tekstistä. ChatGPT:tä voi pyytää tiivistämään ja analysoimaan tekstin keskeiset havainnot. Näin tekoälylle luodaan konteksti, jossa se toimii.

Tekoälyn hyödyntäminen on kuin laskimen käyttö matematiikassa.

Laadukkaan lopputuloksen saamiseksi on tärkeää, että tekoälylle kerrotaan aluksi, minkälaisessa tehtävässä tekoäly toimii ja minkälaiselle yleisölle tuotettu teksti on tarkoitettu. Prompteilla eli sovellukseen syötettävillä kehoitteilla tekoälyä johdatellaan haluttuun lopputulokseen.

– Ei kannata aloittaa suoraan kysymyksellä. ChatGPT:n käyttö on johdatteluvaa ja keskustelunomaista. Koska kyse on opetusta kielimallista, työkeä käytös saa työkeän vastauksen. Kohtelias sävy tuottaa kohteliaan ja avuliaan tekoälyn, opastaa tulevaisuustutkija ja tekoälyasiantuntija **Risto Linturi**.

Mikäli käyttäjä ei ole valppaana, sovellus alkaa ”halusinoimaan”. ChatGPT saattaa tässä vaiheessa tuottaa hyvin vakuuttavalta vaikuttavaa argumentaatiota, joka on täysin keksittyä ja virheellistä. Keskustelu saattaa myös alkaa vinoutua hienovaraisistakin sanallisista valinnoista.

– Käyttäjän tulee olla kuin ”hevoskuiskaaja”. Käyttäjän tulee oppia esittämään epäsuoria kysymyksiä ja pyytämään tekoälyltä apua, jotta se toimisi oikein, Linturi vinkkaa.

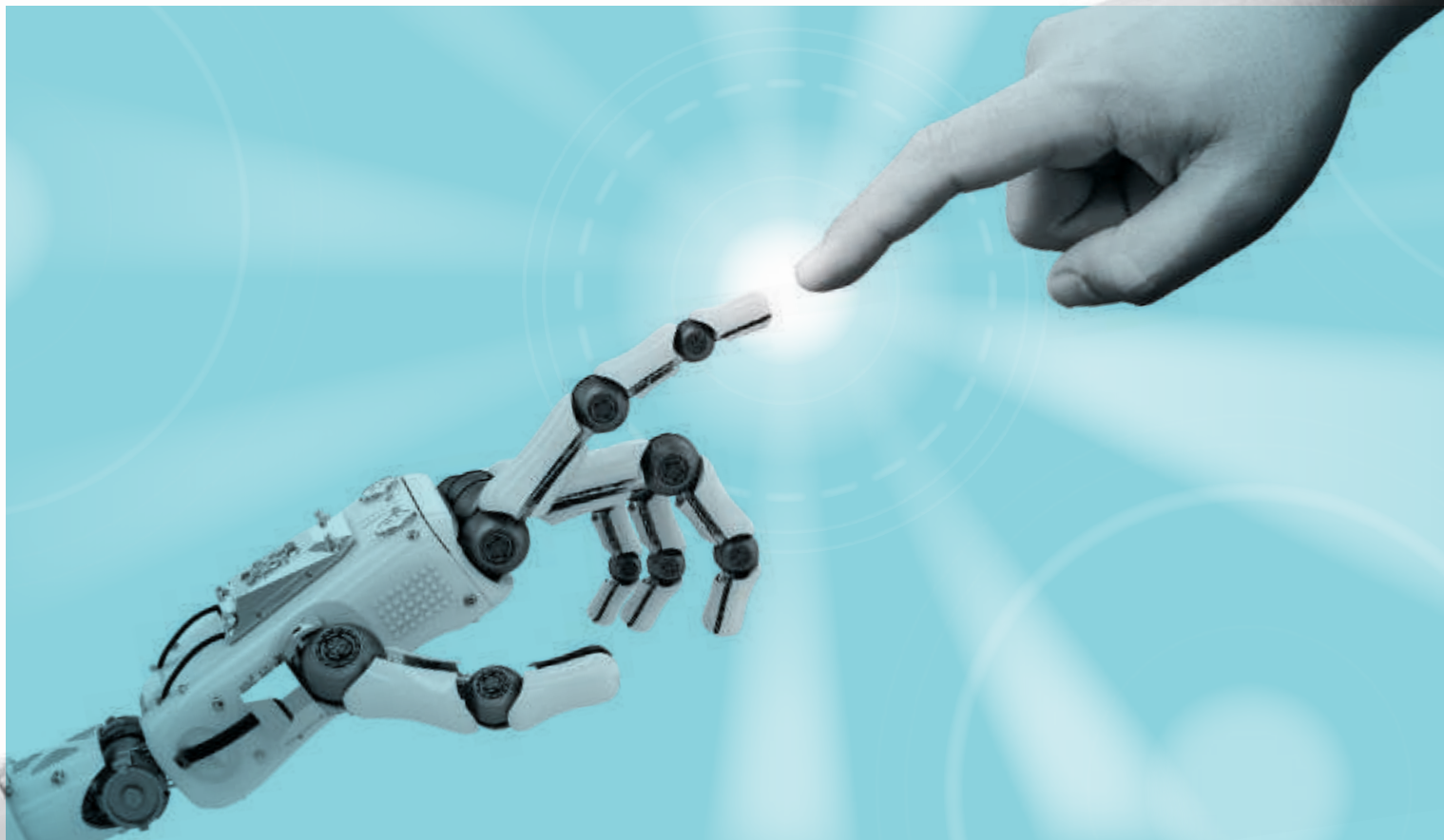
– Se vaatii samanlaista ymmärrystä kuin ihmisten johtaminen: täytyy tietää, miten motivoida toinen tekemään oikeita asioita ja miten selittää asia niin, että hän ryhtyy toimeen, Linturi opastaa.

Juristien tarve lisääntyy?

Juristien työnkuva muuttuu merkittävästi tekoälyn myötä. Näin on ennakoitu useissa tekoälyn vaikutuksia arvioivissa tutkimuksissa ja raporteissa.

Esimerkiksi Goldman Sachs ennustaa tuoreessa raportissaan, että 44 prosenttia juristien työstä automatisoituu ChatGPT:n kaltaisten tekstiä tuottavien tekoälysovellusten avulla.

– Tämä vaikuttaa oikeansuuntaiselta arviolta, Innanen arvioi käyttökokemuksiinsa perustuen.

Automaation lisääntyminen ei kuitenkaan tarkoita, että tarve juristeille olisi vähentyneessä. Päinvastoin. Linturi ennakoi, että lainoppineiden pöydille ilmaantuu pian uudenlaisia työtehtäviä, jotka ovat tekoälysovellusten aikaansaamia.

– Tekoäly laatii tavalliselle ihmiselle juridiset dokumentit ja kaikenlaiset valitusasiakirjat ilman, että hän tarvitsee niihin lainopillista neuvontaa. Tästä seuraa nähdäkseni se, että juristien tarve näiden selvittelyssä vain lisääntyy tulevaisuudessa, Linturi arvioi.

Linturin mukaan tästä saattaa ennen pitkää muodostua niin iso ongelma, että kynnystä esimerkiksi valitusten tekemiseen on nostettava korottamalla niistä perittäviä maksuja.

Toinen vaihtoehto on, että päätökset annetaan tekoälyn tehtäväksi.

Tuottavin työ ihmiselle

Ennen pitkää ChatGPT:n kaltaiset sovellukset kehittyvät niin, että ne sisältävät suomalaisen ja eurooppalaisen lainsäädännön kaikki ase-

tukset ja pykälät. Kyseessä on lopulta suhteellisen rajattu ja pieni määrä tekstiä.

Yritysjuridiikassa tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että lakiteknisen konsultaation tarve vähentyy ennen pitkää, kun tekoäly osin korvaa nykyisen lainopillisen neuvonnan.

– Sovellukselta voi pyytää arviota esimerkiksi yritysten välille laadittavan sopimuksen riskeistä ja laillisuudesta. Sovellukselta voi pyytää valmiin sopimusluonnoksen halutuilla reunaehdoilla. Se voi pyydettäessä tarjota ehdotuksia strategioista ja erilaisista vaihtoehtoista, Linturi sanoo.

Linturi ja Innanen painottavat, että työn osittainen automatisoituminen karsii rutinitehtäviä. Tällöin lainoppineen ihmisen työaika vapautuu kaikista tuottavimpiin tehtäviin, jotka vaativat strategista ajattelua, asiakasymmärrystä ja näkemyksellisyyttä.

– Modernin juristin asiantuntemus syntyy perinteisestä juridiikasta ja tekoälyn ymmärtämisestä sekä sen oikeanlaisesta käyttämisestä, Innanen sanoo.

– En usko, että tekoäly korvaa juristia, mutta ne, jotka eivät osaa käyttää tekoälyä,

2015

CHATGPT:N JULKAISUT OPENAI PERUSTETAAN

Perustajien joukossa ovat muun muassa yhtiön nykyinen johtaja Sam Altman ja yhtiöstä sittemmin erkaantunut Elon Musk.

175

MILJARDIA

ChatGPT:n ilmaisversion opetuksessa käytettyjen syötteiden määrä.

10

MILJARDIA

Microsoftin investoima summa OpenAI-yhtiöön vuoden 2023 alussa.

”Tekoälyn käyttöä, eettisiä kysymyksiä ja tietoturvallisuutta tulisi valvoa tilintarkastuksen tapaan.”

tekevät tehottomampaa työtä. Se on kuin laskimen käyttö matematiikassa. Osaamisen tarve ei vähentynyt laskimen myötä, Innanen arvioi.

Osa riskeistä realisoituu

Linturi on vakiovieras eduskunnan valiokunnissa, kun päättäjät haluavat näkemyksiä uusien teknologioiden mahdollisuuksista ja yhteiskunnallisista vaikutuksista. Hänen mukaansa lainsäädännössä olisi nyt tärkeintä huomioida, että tekoälyn riskejä ja eettisiä kysymyksiä ratkaistaan parhaiten tekoälysovellusten käyttäjien tasolla, ei rajoittamalla ja sääntelemällä tekoälysovellusten kouluttamista.

– Tekoälyn käyttöä, eettisiä kysymyksiä ja tietoturvallisuutta tulisi valvoa tilintarkastuksen tapaan. Tekoälysovelluksia hyödyntävät toimijat antaisivat tekoälysovelluksensa datan, algoritmit ja koulutusaineiston riippumattoman tarkastajan arvioitavaksi, Linturi visioi.

Tekoälymallien koulutuksen tiukalla säätelyllä voisi olla myös kielteisiä ja syrjiviä seurauksia.

Automaatio soveltuu rutiinipäätöksiin

TEKOÄLYN käyttö on tulevaisuudessa tehokkaan ja tuloksellisen viranomaistoiminnan edellytys. Näin arvioi Sitra raportissaan ”Tekoälyn käyttömahdollisuudet julkisella sektorilla – Oikeudelliset reunaehdot ja kansainvälinen vertailu”.

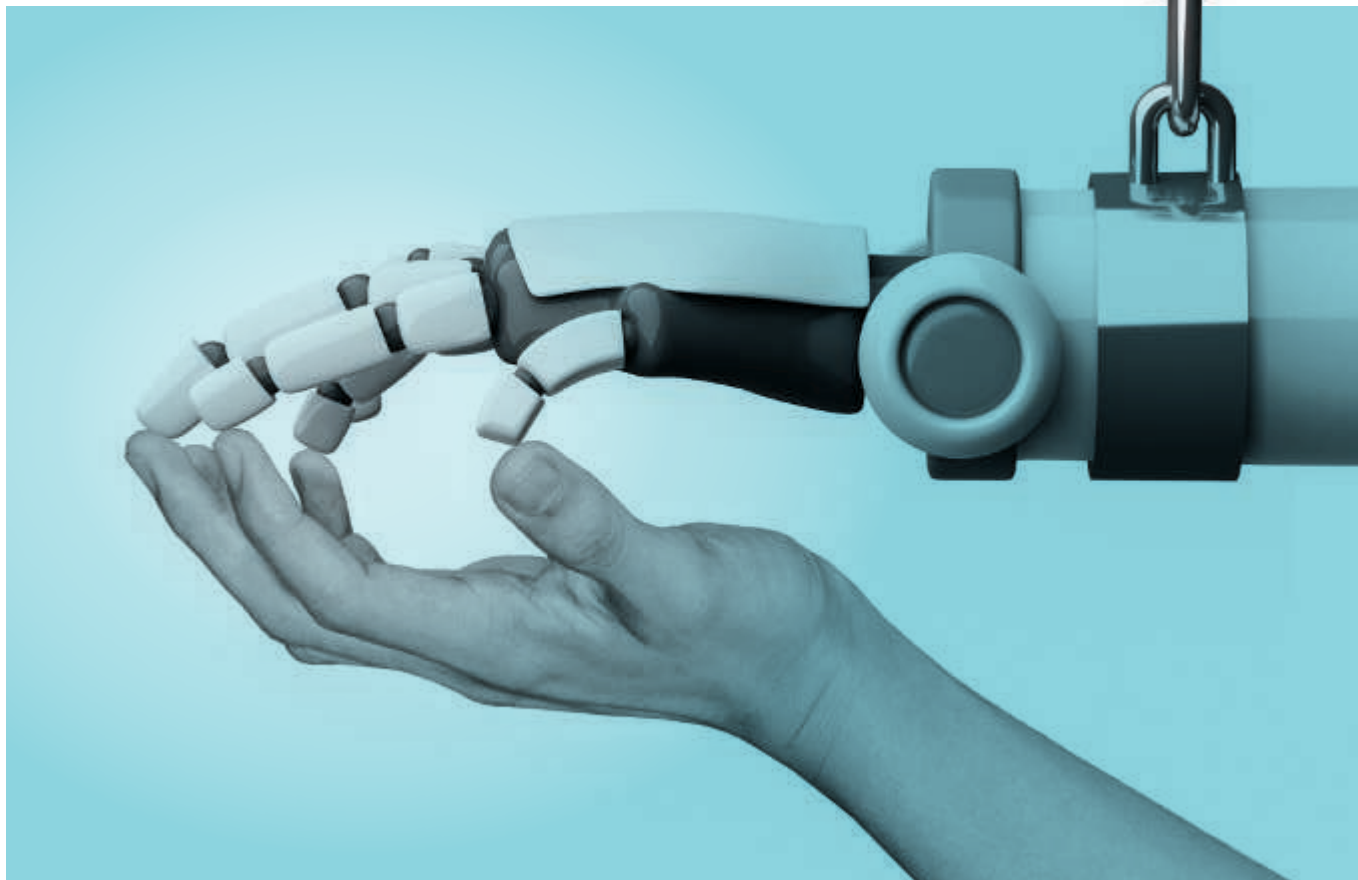
Erytystä huomiota tulisi Sitran mukaan kiinnittää siihen, että tekoälyllä toteutetun päätöksenteon taattava riittävä ja asianmukainen selvittäminen sekä asianosaisen kuuleminen. Käytännössä tämä voi tarkoittaa, että tekoälyä hyödynnetään ensisijaisesti päätöksissä, joiden käsittely ei edellytä laajaa selvittämistä tai kuulemisvelvollisuutta.

Lisäksi hallinnon asiakkaille tulee kertoa, milloin heidän asiansa on käsitelty automaattisesti. Tämä katsotaan luottamuksensuojan edellyttämäksi vaatimukseksi.

– Tekoälyn käyttöä rajoittaa edelleen illuusio ihmiskäsittelyn objektiivisuudesta ja kattavuudesta. Monimutkaistuvassa maailmassa on kasvava määrä asioita, joissa kone on meitä ihmisiä tarkempi ja luotettavampi, Sitran raportissa todetaan.

Eduskunta hyväksyi helmikuussa lakimuutokset, jotka sallivat automaattisen päätöksenteon hallinnossa. Laki ei salli ChatGPT:n kaltaisen oppivan tekoälyn hyödyntämistä päätöksissä. Myöskään merkittävää harkintavaltaa sisältäviä päätöksiä ei voi jatkossakaan tehdä automaattisesti.

Automaattinen päätöksenteko tarkoittaa, että viranomaisen ratkaisu hallintoasiassa syntyy ilman ihmisen myötävaikutusta.

– Esimerkiksi kasvojentunnistusta tai ääntä mallintavien sovellusten tuottamia feikkiääniä saatetaan pitää vaarallisina. Näistä olisi kuitenkin erityistä hyötyä apuvälineinä muun muassa näkö- ja kuulovammaisille, Linturi huomauttaa.

Linturin mukaan tekoälyn valjastaminen turvallisuuskriittisiin kohteisiin tulisi kieltää. Tällaisia kriittisiä kohteita ovat esimerkiksi ydinvoimalat.

– Vaikutukset ovat niin suuria, että kyllä tässä vuoristoradan kyytiin on hypätty. Olemme edenneet jo pisteeseen, jossa meidän on hyväksyttävä, että jotkin tekoälyn riskit tulevat toteutumaan.

– Aivan kuten tietokonevirusten kanssa, myös tekoälyn kanssa käy niin, että sen riskeihin aletaan suhtautua vakavasti vasta sitten, kun näpit ovat palaneet muutaman keran, Linturi vertaa. •

Juristiliitto järjesti 16.5. koulutuksen "Chat GPT – Tehokas apuri juristin työssä". Sen vetäjänä toimivat Antti Innanen ja Aku Nikkola. Tallenteen voi katsoa liiton jäsenportaalissa.

Helsingin yliopisto reagoi nopeasti

HELSINGIN yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan opiskelijoilla on mahdollisuus hyödyntää ChatGPT:tä ja muita kielimalleja opiskeluissaan. Opiskelijoille on laadittu ohjeet, jotka sääntelevät tekoälyn käyttöä Helsingin yliopistossa.

– Saimme ohjeet julkaistua verrattain pikaisesti. Nyt muutos on niin nopeaa, että seuraamme kehitystä tiedekunnassa tarkasti, oikeustieteellisen tiedekunnan opetusasioista vastaava varadekaani, professori **Anette Alén** sanoo.

Säännöt pyrkivät tasapainoilemaan mahdollistamisen ja toisaalta osaamistavoitteiden saavuttamisen kanssa. Jokaisen kurssin vastuopettaja määrittelee, onko esimerkiksi ChatGPT:n käyttö kurs-

silla oppimistavoitteiden näkökulmasta perusteltua.

Minkälaisia muutoksia tekoäly tuo koulutuksen sisältöihin?

– Tekoäly nykyisenä ja tulevaisuuden työkaluna ei haluta kieltää käyttämästä. Sen merkitys ja vaikutus opinnoissa avautuu meille kaikille varmasti tulevaisuudessa vielä nykyistä paremmin. Meillä on suunnitteilla jo kurssitusta tämän teeman ympärillä, Alén kertoo.

Helsingin yliopiston opiskelijoiden on kerrottava, mikäli palautetussa työssä on hyödynnetty tekoälyä. Kypsyysnäytteissä sovelusten käyttö on kielletty.

Lue myös Päivi Korpisaaren kolumni siitä, miten tekoäly haastaa opetuksen (s. 54).

Opintonsa keskeyttäneet

Helsingin yliopiston lainopillisessa tiedekunnassa saivat opiskeluoikeuden kaikki ylioppilastutkinnon suorittaneet sotien jälkeisiin vuosiin asti. Laudaturin papereilla pääsi sisään vielä 1960-luvun alussa. Ilman valintakoetta oli tämän jälkeen mahdollista päästä opiskelemaan vain vuosina 1970–1971. Tämä polku avattiin uudelleen vuonna 2019.

Opiskelupaikan saaminen valintakokeen kautta edellyttää vahvaa motivaatiota, ponnisteluja ja taipumusta alalle. Siksi opintojen keskeyttäminen on harvinaista, mutta ei poikkeuksetonta. Keskeyttämiseen on useita syitä, kuten perheolot, työssäkäynti tai otteen kirpoaminen opiskelusta.

Aikaisemmin keskeyttämisprosentti saattoi olla jopa 30. Opintososiaalisten syiden ohella tähän vaikuttivat monet tekijät: opinnot ja ala eivät olleetkaan kuvitelmien mukaisia, ruotsinkielinen oppimateriaali tuotti tuskaa suomenkielisille ja eräät laajat tentit tulivat koetinkiveksi. Rouva **Aune Tirkkonen** sanoi kerran, että hänen tietämänsä mukaan hänen puolisoaan **Tauno Tirkkosta** kutsutaan tiedekunnassa jarruksi.

Pääosa opintonsa keskeyttäneistä on jäänyt historian hämärään. Moni vaihtoi tiedekuntaa tai jätti yliopiston kokonaan. Naisopiskelijoista suuri osa lopetti opinnot solmittuaan avioliiton ja saatuaan perheenisäystä.

Muutamia nimekkäitäkin opintonsa keskeyttäneitä on tiedossa, tunnetuimpana **Jean Sibelius**. Hän valisti kapellimestari **Erik Cronvallia**, toista lainopin opintonsa keskeyttäneitä, sillä, että heidän on parempi toimia musiikin kuin juridiikan parissa. **Väinö Leskisen** lainopin opinnot päättyivät talvisotaan ja peruskursseihin. Ministerinä toimineista on myös **Eva Biaudet'n** tutkinto kesken. **Björn Wahlroosin** oikeustieteen opinnot jäivät valintakokeeseen, josta hän ei selviytynyt.

Kesken jääneistä oikeustieteen opinnoista ei yleensä ole ammatillista hyötyä. Tästäkin on merkittävä poikkeus – kirjailija **Mauri Sariola**. Laguksen panssariveteraani Sariola aloitti lainopin opinnot syksyllä 1945. Opinnot etenivät tahmeasti, eikä Sariola kyennyt keskittymään vaellusvuosiin vaativimpiin tentteihin. On arveltu, että opintojen keskeytyminen vaivasi Sariolaa

koko loppuelämän. Sariola kutsuikin itseään juupeli-ylioppilaaksi. Helsingin Sanomien oikeussalitoimittajana toiminut Sariola tunsu opintojensa, elämäkokemuksensa ja toimittajan työnsä kautta oikeudellisia kysymyksiä, lakimiesten ammattikäytäntöjä ja lakimiesmentaliteettia enemmän kuin muut dekkari- ja romaanikirjailijat.

Lakimies oli Sariolan maailmankuvassa yhteiskunnan tukipylyväs vikoineenkin. Romaanitrilogian ”Talvisodan vänrikki”, ”Jatkosodan kapteeni” ja ”Jälleenrakennettu maa” päähenkilö, ennen jatkosotaa lakimieheksi valmistunut Tapio Heinlampi on kunniaaksi lakimieskunnalle.

Eräässä nuorten juristien joukossa herkuttelimme aikanaan sillä ajatuksella, että Sariola astuisi yliopiston juhlasalissa parnassolle tiedekunnan kunniatorina saatuaan tämän dekoreerauksen tiedekunnan kasvateista piirtämästään kuvasta romaanitaiteessaan.

Pääosa opintonsa keskeyttäneistä on jäänyt historian hämärään.

HEIKKI HALILA
siviilioikeuden professori (emeritus),
Helsingin yliopisto,
heikki.halila@helsinki.fi

ARKIPÄIVÄ

Tutustumme juristien arkeen ja erilaisiin työpaikkoihin.

YRITYSURA RAKENTUI MAHDOLLISUUKSIIN TARTTUMALLA

Kiinnostus kansainvälisyyteen ja kieliin on ohjannut Taru Uotilaa syvälle yritysmaailman ytimeen. Nyt hän vastaa laajasta kokonaisuudesta kehittyvässä ja kasvavassa monialayhtiö Aspossa.

Teksti VESA VAINIO | Kuvat ROOPE PERMANTO

Pääkaupunkiseudulla syntynyt, Espoossa valtaosin nuoruutensa viettänyt ja nykyisin Helsingin Taka-Töölössä asuva **Taru Uotila** ei ollut ammatinvalintatilanteessa kovinkaan vahva kannastaan. Oman minän kuuntelu johti hänet kuitenkin lopulta oikealle polulle.

– Minulla on ollut pienestä pitäen vahva tarve toimia oikein. Juristin koulutus vastasi oikeudenmukaisuuden kaipuuseeni ja toi samalla myös selkeän ammatin. Jos minusta ei olisi tullut juristia, olisin psykologi, sillä ihmiset, ihmisten mieli ja vuorovaikutus kiehtoivat minua.

Useita lankoja käsissään pitävä Taru Uotila nauttii monipuolisesta ja vastuullisesta toimenkuvastaan. Hän pitää hallussaan sen ja täyden kalenterin energisellä ja rauhallisella otteellaan.

4 ASIAA ARJESTANI

1 JOOGAMATTO

Jooga on ollut intohimoni 15 vuotta. Viikoittaiset ryhmäjoogat ja 1–2 jooga-retriittiä vuodessa ovat fyysistä treeniä sekä tapa palautua, pysähtyä ja rauhoittua.

2 AVANTOUINTI-KÄSINEET

Olin pitkään tunnettu supervilukissana, kunnes jäin kaksi vuotta sitten kerrasta koukkuun. Kävely ystävien kanssa päättyi talvella 2–4 kertaa viikossa avantoon pulahtamiseen.

3 KIRJANMERKKI

Perinteisen käyttöliittymän ihmisenä luen tosi paljon kirjoja. Aina on jokin romaani, elämäkerta tai runokirja menossa. Raumalaisesta pitsistä tehty kirjanmerkki kertoo, missä kohtaa olen menossa.

4 KUKSA

Luonto imaisi pienen partiotytön mukaansa. Tapaamme purjehtia perheen kanssa saaristossa ja vaellamme syksyisin nyt 23-vuotiaan poikani kanssa muutaman yön Lapin erämaa-alueella.

4

Uotila valmistui juristiksi Helsingin yliopistosta vuonna 1995, samana vuonna kun Suomi liittyi Euroopan unionin jäseneksi. Kiinnostus kielisiin ja kansainvälisiin asioihin painottui hänen opiskelussaan. Niinpä ei ollut ihme, että vuoden työskentelyn jälkeen hän suuntasi Eurooppaan.

– Olin vuoden Bruggessa Belgiassa ja suoritin College of Europe Masters in European Law (LLM) -jatkotutkinnon. Sen myötä vahvistin erikoisosaamistani kilpailuoikeudessa, mikä on tuonut paljon mahdollisuuksia työuralleni.

Tuon uran hän aloitti asianajotoimistossa. Sittemmin on seurannut tunnettuja suuryrityksiä: Fortum, GE Healthcare ja VR-konserni. Tämän vuoden alusta Uotila on toiminut lakiasioista, henkilöstöstä ja vastuullisuudesta vastaavana johtajana Aspo-konsernissa.

– Olen hakenut urallani vain yhtä työpaikkaa. Sen sijaan olen saanut tarttua mahdollisuuksiin ja tehdä töitä 20 vuotta yritysmaailmassa. Nykyisen laajan tehtäväkokonaisuuden edessä toimin nöyryn mielin.

Palaveriarkea flow-tilassa

Aspon juuret ulottuvat vuoteen 1929. Vajaassa sadassa vuodessa suomalaisesta perheyhtiöstä on kasvanut yritysstojen myötä kansainvälinen monialayhtiö. Kolme toisistaan poikkeavaa liiketoimintoa: ESL Shipping, Leipurin ja Telko värittävät myös Uotilan arkea.

– Vaikka liiketoiminnot ovat hyvin erilaisia, niissä on myös paljon yhteistä esimerkiksi yritysvastuun ja johtamisen osalta. Pyrinkin oman työni kautta edistämään yhteistyötä ja ottamaan käyttöön parhaita yhteisiä käytäntöjä.

Uotila kuuluu Aspon johtoryhmään ja toimii hallituksen sekä kahden valiokunnan sihteerinä. Sen lisäksi hän toimii kaikkien kolmen tytäryhtiön hallituksissa. Kun häneltä kysyy tyypillisen arkipäivän kulkua, vastaus on täynnä antoisia kohtaamisia toinen toisensa perään.

– Nämä ensimmäiset kuukaudet ovat olleet perehtymistä ja useiden ihmisten tapaamista. Olen hakenut ymmärrystä liiketoiminnoista ja miettinyt, miten voin tuoda lisäarvoa niiden toimintaan. Mitkä ovat juridiikan, vastuullisuuden ja henkilöstön kehittämisen haasteet sekä mahdollisuudet.

Kaiken uuden keskellä Uotila on pyrkinyt rytmittämään päiviään ja ajankäyttöään. Iso osa työpäivästä kuuluu palaverissa: tiimeissä, liiketoiminnoissa, projek-

Aspon pääkonttorin keittiö on sopiva paikka ajatusten vaihtoon kahvikupin ääressä. Juttukumppanina on tällä kertaa viestintäpäällikkö Jaakko Koskinen.

teissa, hankkeissa. Osan ajasta hän pyhittää kirjallisille töille: sopimuksille, pöytäkirjoille ja esityksille. Tiivistämisestä alusta huolimatta Uotila on päässyt hyvin positiiviseen flow-tilaan.

Puolet päivän suunnitelmasta toteutuu

Kuten Uotilan tehtävänimike kertoo, lakiasiat ovat osa hänen työsarkaansa, ja muilta osin hän pääsee nyt soveltamaan uran varrella opittua. VR-konsernissa hän paitsi toimi lakiasiantuntijana myös perehtyi sijaisena HR-asioiden johtamiseen. Nyt vastuulla ovat myös liike-toimintojen HR-tarpeet.

VR oli myös paikka, jossa Uotila perehtyi vastuullisuuteen. Tuo sana saa hänet syttymään.

– Arvo-ohjautuvana ihmisenä näen vastuullisuuden erittäin merkityksellisenä. Yritysvastuun ja liikevoiton välillä on korrelaatio, vastuullisuus on ehdottomasti mahdollisuus ja kilpailuetu yritykselle. Kunnianhimo on vastuullisuuden suhteen korkealla.

Arjessa tuo kunnianhimo näyttäytyy vastuullisuusstrategian työstämisenä ja koordinoituna yli liike-toimintarajojen. Juridiikan osalta hän on mukana

45 sekunnissa

TARU UOTILA

MITÄ TÄMÄ TYÖ ANTAA SINULLE?

Työn laaja-alaisuus kiehtoo minua ja tuo samalla haastetta. Pääsen työssäni vaikuttamaan ja osallistumaan monipuolisesti yrityksen strategian johtamiseen ja toteuttamiseen. Kolmella liiketoiminnollamme on omat hienot vastuulliseen arvonluontiin perustuvat strategiansa, jotka ohjaavat tekemistä.

MIKÄ ON TYÖSI MERKITYS YHTEISKUNNALLE?

Aspolla on pitkä perinteikäs historia suomalaisena perheyrittäjänä, ja sen jokaisen liiketoiminnan tavoitteena on olla vastuullisuuden edelläkävijä omalla toimialallaan. Oman roolini myötä saan olla mukana vahvistamassa Suomen kilpailukykyä vihreän siirtymän värillä markkinoilla.

MITÄ VALMIUKSIA TYÖSI TARJOAA JATKOSSA?

Työssäni pääsen oppimaan ja ymmärtämään kolmea täysin erilaista liiketoimintaa, strategiaa, markkinaa ja toimintaympäristöä. Laaja-alaisen johtamisen ja kokemuksen myötä voin tulevaisuudessa ottaa enemmän roolia hallitus-työskentelyssä. Ihmisistä ja vuorovaikutuksesta elävänä tarvitsen kuitenkin rinnalle operatiivista työskentelyä ja yhteisöä.

isoissa strategisissa hankkeissa, kuten yritysjärjestelyissä. Johtoryhmätyöskentely ja rekrytoinnit ottavat nekin oman aikansa.

– On todella tärkeää pystyä priorisoimaan ja keskittymään. Suunnittelen kyllä päivän aikataulun, ja yleensä puolet siitä toteutuu. Väliin tulee yllättäviä kysymyksiä, ja hyvä niin, sillä toisten kuuntelu ja oppiminen on meille jokaiselle tärkeää.

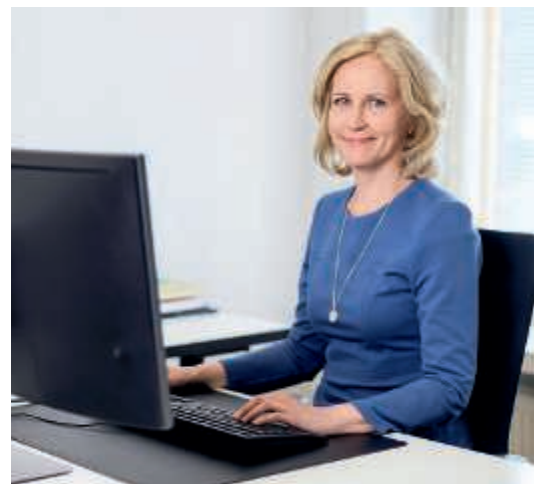
Asiakkaille tulee aikansa

Toimitusjohtaja, hallitus, johtoryhmien jäsenet; liiketoimintojen, henkilöstöhallinnon ja viestinnän ammatillaiset – Uotilan yhteydet ovat alkuun pysyneet pitkälti talon sisällä. Jatkossa asiakasrajapinnan ja muiden sidosryhmien on tarkoitus tulla vahvemmin hänen työhönsä mukaan.

Kun katsoo tähän juttuun nostettua neljää tärkeää esinettä, huomaa Uotilan harrastuskalenterinkin olevan aika täynnä. Siitä huolimatta tai sen takia hänestä huokuu rauhallisuus ja myönteisyys.

– Olen myös käytännön kädet savessa -ihminen. Kaikesta ei kuitenkaan voi olla mukana, yhteen olennaiseen asiaan tulee keskittyä kerrallaan. •

Toisten kuuntelu ja oppiminen on meille jokaiselle tärkeää.

MITEN AVAAN KESKUSTELUN PALKANKOROTUKSESTA?

Juristiliiton työ- ja virkasuhdeneuvonnan juristit vastaavat säännöllisesti jäsenten palkkakysymyksiin. Palkkaukseen liittyvät asiat koetaan edelleen henkilökohtaisiksi ja jopa myyttisiksi.

Jäsenen pulma: Jäsen halusi ottaa palkkansa puheeksi työnantajan kanssa ja pyytää palkankorotusta, mutta koki asian esiintuomisen hankalaksi. Juristiliiton työ- ja virkasuhdejuristi tarjosi käytännön apua palkkakeskustelun käymiseen.

Palkkakeskustelun avaaminen on usein työntekijän tehtävä

Intressi palkkaneuvotteluissa on useimmiten työntekijällä, ja neuvotteluihin lähdettäessä on hyvä muistaa, että palkka on aina neuvottelun tulos.

Hyvä hetki neuvotella palkasta on, kun hakee uutta työpaikkaa, tehtävät muuttuvat tai tuntee jääneensä palkkakuoppaan. Palkkakuoppa voi esimerkiksi olla seurausta harjoittelijana aloitetusta tyourasta tai perhevapaista, jolloin palkka on jämähtänyt liian alhaiselle tasolle.

– Palkkaneuvotteluihin ei kannata lähteä kylmiltään, vaan hyvä valmistautuminen ja esimerkiksi

5 650 €

Asiantuntijoina toimivien juristien mediaanipalkka oli vuonna 2022 5650€. Juristiliiton vuosittain teettämästä palkkatutkimuksesta saa käytännön apua oman palkkatason määrittelyyn.

muistilistat auttavat onnistumisessa, kertoo **Moa Fanta** Juristiliiton työ- ja virkasuhdeneuvonnasta.

Työntekijä yleensä itse tietää parhaiten, miten hänen tehtävänsä tai vaatimuksensa ovat muuttuneet ja mitä uusia asioita hän on työssään oppinut. Myös henkilökohtaisia ominaisuuksia saa palkkakeskusteluissa korostaa, ja samalla voi kertoa tavoitteista ja niihin pääsystä sekä motivaatiosta ja sitoutumisesta. Palkkaneuvotteluissa saa myös kertoa työn kuormitustekijöistä, kuten päällekkäisistä projekteista, tiukoista aikatauluista, työmäärästä, matkustamisesta ja joustotarpeista.

Oman osaamisen kertomista kannattaa myös harjoitella, ja siinä apuna ovat Juristiliiton tarjoamat

Oman osaamisen kertomista kannattaa harjoitella.

urapalvelut, kuten keskustelut uravalmentajan kanssa sekä valmiiksi juristeille räätälöidyt verkkovalmennukset.

Palkkaneuvottelun lopuksi on hyvä todeta neuvottelun lopputulos niin selvästi, että kumpikin osapuoli tietää, mitä sovittiin. Sopimus kannattaa mielellään tehdä kirjallisesti ja merkitä selvästi, milloin asiaan palataan tai koska palkankorotus astuu voimaan.

– Neuvottelun jälkeen on hyvä vielä tehdä arvio omasta onnistumisestaan neuvottelussa ja miettiä, mitä parannettavaa olisi seuraavaa kertaa varten. Muistiinpanot neuvottelusta helpottavat myös asiaan palaamista, kertaa Fanta. •

**Lähteenä käytetty YTN:n
Paranna palkkaasi -opasta.**

Myös aineetonta palkitsemista

Palkitsemisen pitäisi olla oleellinen osa johtamisjärjestelmää, ja sen tulisi ohjata ja motivoida henkilöstöä toimimaan organisaation tavoitteiden mukaisesti. Kokonaisuudessaan palkitsemisen muodostuu aineettomista ja aineellisista tavoista palkita. Palkitsemisen kokonaisuudessa rahan ja etujen rinnalle nostetaan nykyään myös esimerkiksi kehitysmahdollisuudet, työympäristö ja joustot sekä arvostus ja palaute työstä.

Oikeudenkäynti on ryhmätyötä

Mitä tarkoitetaan oikeussalietiketillä? Kokenut tuomari, syyttäjä ja asianajaja kertovat rooleistaan ja työtavoistaan oikeudenkäynneissä.

Teksti **KATJA ALAJA** | Kuvitus **ISTOCK**

Laamanni **Paula Virrankoski** Etelä-Pohjanmaan käräjäoikeudesta ei koskaan mene oikeussaliin kuvitellen, että hän osaa kaiken. – Tietenkin käräjäoikeuden tuomarin rooli menee itsestään päälle, mutta silti sitä pitää istuntopäivinä miettiä. Oikeudenkäynti on ryhmätyötä, jossa niin tuomarilla, syyttäjällä kuin asianajajalla on oma tärkeä roolinsa, kuten Mats sanoo, Virrankoski toteaa. Hän viittaa keskustelukumppaniinsa asianajaja **Mats Weliniin** Asianajotoimisto Hästö & Co:sta.

Molemmat toivat esiin näkemyksiään oikeudenkäyntietiketistä myös Juristiliiton webinaarissa viime syksynä.

– Kellään ei ole varaa olla oikeudenkäynnin heikoin lenkki, koska se ei edistä pääsyä lopputulokseen, Welin lisää. Hän on erikoistunut yritysten välisiin riita- ja rikosasioihin sekä kotimaisiin ja kansainvälisiin välimiesmenettelyihin.

Welinistä ideaalitalanteessa asianajajalla, tuomarilla ja syyttäjällä on ymmärrystä paitsi omasta myös muiden rooleista. Hän itse on osallistunut sovitteluihin, toiminut välimiehenä sekä tehnyt yhteistyötä poliisin ja syyttäjien kanssa rikosasioissa edustaessaan vastajia ja asianomistajia.

Tuomari johtaa puhetta

Oikeudenkäynnissä on kyse riita- tai rikosasian selvittämisestä kuulemalla eri osapuolia, jotta asiaan saadaan ratkaisu. Virrankoski kokee, että tuomarilla olevaa prosessin johtamisen roolia ei aina ymmärretä oikein.

– Pääkäsittelyssä tuomari johtaa puhetta niin, että asia käsitellään jäsennellysti ja siihen saadaan selvyys. Hän varmistaa, että kaikki tulevat kuulluiksi, Virrankoski sanoo.

Tuomari täydentää asianosaisten vaatimuksia, selvittää vastaajan vastauksia ja voi myös rajoittaa todistelua.

Riita-asiassa tuomari voi täydennyttää haastehakemusta. Rikosasiassa tuomari voi pyytää vaihtoehtoista rangaistusvaatimusta ja miettiä rikoksesta epäillylle seuraamusselvityksen hankkimista.

– Tuomio eli oikeudenkäynnin lopputulos on puolestaan erillinen asia. Lopputulos on aina prosessuaalinen: se mitä oikeudenkäynnissä on näytetty toteen. Se ei aina vastaa materiaalista totuutta eli sitä, mitä asiassa on oikeasti tapahtunut, Virrankoski painottaa.

Virrankoski pitää hovioikeuden esittelijän kahdeksanvuotista kokemusta parhaana tuomarikouluna – käsiteltävien asioiden kirjo oli niin laaja. Hän on toiminut lähes 14 vuoden ajan myös käräjäoikeuden ”sekarootelituomarina” ja sovittelijana.

”On muistettava, että pääkäsittely on usein ainutkertainen kokemus asianosaisille.”

Tuomarin työtä ohjaa perustuslaki. Se edellyttää tuomarilta asiallisen, avoimen ja asiaan sopivan ilmapiirin luomista sekä objektiivista ja ennakkoluulotonta toimintaa.

Syyttäjä toteuttaa rikosvastausta

Syyttäjä vastaa rikosvastaun toteuttamisesta oikeuslaitoksessa, ja hänen toimintaansa ohjaa niin ikään perustuslaki. Syyttäjän tulee tehdä työtään tasapuolisesti, joutuisasti ja taloudellisesti.

Syyttäjä on se, joka on mukana vakavien rikosasioiden esitutkinnassa ja voi myös rajoittaa sitä. Syyttäjä käy syyteneuvotteluja eri osapuolten kanssa ja nostaa syytteen, kun syytekynnys ylittyy.

Syyttäjä puolustaa ja ajaa syytettä, mutta voi myös peruuttaa syytteen yllättävän todistelun johdosta pääkäsittelyssä.

Arvot ohjaavat asianajajan työtä

Asianajaja puolestaan toimii välikkapaleena kansalaisen tai yhtiön ja ratkaisun välillä ja edustaa päämiestä niin, että reilu oikeudenkäynti toteutuu, kuten Welin asian muotoilee.

Asianajajan roolia ei ole määritelty perustuslaissa, mutta laki asianajajista antaa työlle suuntaviivat perusarvojen muodossa. Niissä korostuvat lojaalisuus asiakkaalle, riippumattomuus, luottamuksellisuus ja kunniallisuus.

Esimerkiksi luottamuksellisuus tarkoittaa asiakkaan asioiden pitämistä omana tietona. Murha ja rahanpesu ovat tästä poikkeuksia.

– Kunniallisuus on asianajajien itsensä vaatima arvo. Asianajajan tulee käyttäytyä rehellisesti, asiallisesti ja luotettavasti myös vapaa-ajalla, Welin toteaa.

Rikosasioissa asianajaja on mukana jo esitutkinnassa ja antaa oman loppulausuntansa korostaen asioita, jotka tulisi vielä selvittää objektiivisuuden toteutumiseksi. Jos juttu jatkuu, asianajaja pyytää asianomistajalta korvausvaatimuksen tai vastaajalta ennakkovastauksen.

Inhimillinen ote vie asioita eteenpäin

Virrankosken kokemuksen mukaan pääkäsittelyn onnistumista edistää erityisesti kaksi asiaa, joista

LISÄÄ AIHEESTA

TUTUSTU TODISTAMISEEN SYVEMMIN

Näistä teoksista saa näkemystä näytön vastaanottamiseen.

Henna Marjosolan väitöskirja:
Todistajankertomuksen luotettavuus – Henkilö-todistelun selvittäminen, vastaanottaminen ja arviointi oikeuspsykologisen tutkimuksen valossa.

Per E. Samuelsson:
Att förhöra ett vittne – en handbok i förhörsteknik.

Julia Korkman:
Muistin varassa – Oikeusprosessi ja totuus.

ensimmäinen on turvallinen ilmapiiri. Virrankoskesta ilmapiirin luominen alkaa osapuolten sisään kutsu-mista seuraavalla esittäytymisellä ja pääkäsittelyn vai-heiden kertaamisella. Siinä voi olla toistoa, jos avustaja on puhunut niistä etukäteen, mutta se on Virrankos-kesta vain hyvä asia.

– On muistettava, että pääkäsittely on usein ainut-kertainen kokemus asianosaisille. Esimerkiksi todista-minen on monelle todella jännittävä tilanne, hän toteaa.

Vuosien saatossa Virrankoski on huomannut muu-toksen omassa tavassaan olla vuorovaikutuksessa. Tiu-kemmasta tavasta on tultu pehmeämpään.

– Mietin paljon sitä, miltä minun sanomani kuulos-taa, Virrankoski sanoo.

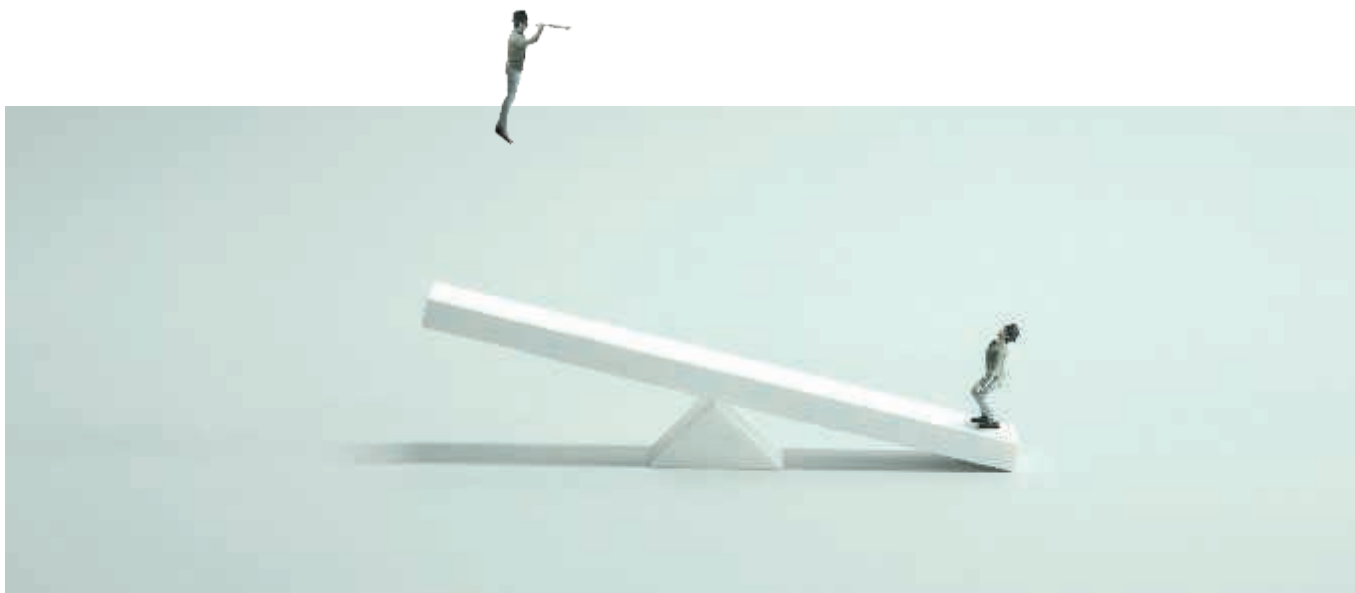
Aikaa kertoa asiat

Pääkäsittelyn onnistumiseen vaikuttaa myös kiireet-tömyyden tunne. Sen luominen on tasapainoilua, sillä samaan aikaan on oltava jämäkkä resurssieconomian-kin takia. Virrankoskesta kellon tuijottaminen ja myö-hässä olemisen toittottaminen eivät kiireettömyyttä edistä.

Myös Welin on pohtinut kiireen haitallisuutta todis-tajalle. Welin tietää kokemuksesta, että todistaja muis-taa paljon enemmän asioita asianajajan toimistolla etu-käteen käydyssä keskustelussa verrattuna oikeussaliin. Hänestä tuomarin on myös oltava tarkkana, ettei hän

Oikeudenkäyntietiketti pähkinänkuoressa

- Tuomarilla, syyttäjällä ja asianajajalla on omat roolinsa oikeudenkäynnissä. Tuomari johtaa puhetta ja edistää syyttäjän nostaman syytteen selvittelyä asianosaisen ja vastaajan sekä heidän asianajajiensa kanssa.
- Asioiden ja ihmisten valmistelu ennen pääkäsittelyä tekee siitä sujuvamman.
- Turvallisen ja kiireettömän ilmapiirin luominen alkaa tuomarin toiminnasta.

Oikeudenkäynnissä niin tuomarilla, syyttäjällä kuin asianajajalla on oma tärkeä roolinsa.

koskaan johdattele todistajaa. Tällöin todistajan luottavain vapaa kerronta kärsii, kuten tieteelliset tutkimuksetkin osoittavat.

– Saan välillä todistajilta palautetta oikeudenkäynnin jälkeen, että hyvä kun sain kertoa asiat rauhassa, Welin sanoo.

Tuomarin pitää toki osata rajoittaa puhevaltaa tarpeen tullen. Virrankoski tekee sen äänenkäytön ja yksinkertaisen käsimerkin avulla. Ihan uransa alkuvaiheessa Virrankoski kokee rajoittaneensa puhevaltaa joskus liiaksi.

– Opin, että asianosaisen on hyvä antaa kertoa asiaa vähän myös ytimen ulkopuolelta.

Vain totuudella on merkitystä

Oikeudenkäynnin sujuvuuteen vaikuttaa myös se, miten avustajat ovat todentaneet asianosaisten ja todistajien väitteet ja valmistelleet heidät.

Welin keskustelelee yhtiön edustajien kanssa siitä, mitä on tapahtunut ja käy läpi sopimuksia moneen otteeseen. Tästä siirrytään pohtimaan mahdollisia kysymyksiä ja oikeudenkäynnin kulkua. Welin nostaa esiin, että vastapuoli voi esittää spekulatiivisia kysy-

myksiä, mutta niihin ei tarvitse vastata ja että tuomari kyllä puuttuu niihin.

– Tärkein neuvoni asianosaisille ja todistajalle onkin, että älä spekuloi, kerro vain siitä, minkä varmasti tiedät. Samalla muistutan, että minä vastaan siitä, mitä esitän näyttönä oikeudelle, Welin kertoo.

Mediakin pitää valmistella

Pääkäsittely saa omanlaisensa lisäsävyyksen, jos media on tulossa paikalle seuraamaan rikosasiaa tai julkisuuden henkilöiden riita-asiaa. Virrankoski korostaa jälleen ohjeistamista.

– Kerron aina median edustajille, miten menettele eli kutsun oikeussaliin ensin osapuolet ja vasta sitten median. Lisäksi kerron, kauanko he saavat kuvata asianomistajia ja vastaajia pääkäsittelyn alussa, Virrankoski kuvailee.

Welin sanoo, että tämä on usein tiukka paikka asianajajalle, joka ei voi peittää kasvojaan, vaikka hänen asiakkaansa usein tekee niin.

– On ongelmallista, että juristi voi leimautua. Toisaalta oikeudenkäynteihin kuuluu julkisuus, mikä tekee niistä uskottavia ja hyväksyttäviä, Welin toteaa. •

KUN TYÖ VIE MENESSÄÄN

Moni oikkari siirtyy työelämään jo opintojen aikana. Töiden ohella on tärkeää huomioida oma jaksaminen ja opintojen eteneminen.

Teksti MERILLA KIVINEVA | Kuvitus ISTOCK

Työn ja opintojen yhteensovittamiseen liittyy monia puolia aina jaksamisesta käytännön asioihin. Kahden ison kokonaisuuden hoitaminen yhtä aikaa vaatii taitoa organisoida arki sujuvaksi.

– Itsensä johtamisen taidot ja kyky suunnitella omaa tekemistä korostuvat. Täytyy osata miettiä, milloin opiskelee, milloin on töissä ja milloin jää aikaa muulle elämälle ja palautumiselle. On tärkeää, ettei kuluta itseään loppuun, opinto-ohjaaja **Piia Aidantausta** Helsingin yliopistosta sanoo.

Töiden ja opintojen yhdistämisessä voi käydä niin, ettei lomaa juurikaan ole, joten arjen palautuminen korostuu.

Huomioi kurssisuoritukset

Työvuoroja sopiessa kannattaa huomioida, että osa kursseista vaatii läsnäoloa.

– Esimerkiksi meillä oikeusnotaarin ohjelmassa kursseja järjestetään vain keran vuodessa ja niihin sisältyy pakollista pienryhmäopetusta. Jos kurssi jää väliin, täytyy seuraavaa odottaa vuosi. **Johanna Joensuu** Helsingin yliopistosta kertoo. Hän työskentelee koulutussuunnittelijana oikeusnotaarin ohjelmassa.

– Maisterivaiheessa opintoihin tulee enemmän vapautta, eikä enää mennä samassa putkessa, mutta sielläkin on läsnäoloa vaativaa opetusta, Joensuu sanoo.

Työnantajan kanssa kannattaakin keskustella avoimesti opinnoista ja pyytää esimerkiksi tenttipäiviä vapaaksi.

– Välillä opiskelijat harmittelevat, ettei työssäkäynnin suhteen jousteta. Opiskelijamäärät ovat kuitenkin niin suuria, etteivät poikkeusjärjestelyt ole aina mahdollisia. Silloin, kun opinnot eivät pysty joustamaan, olisi hyvä, että työpaikalta tulisi ymmärrystä, Piia Aidantausta sanoo.

Läsnäoleva vai poissaoleva?

Jos työt vievät mukanaan niin tiiviisti, ettei opinnoille jää lainkaan aikaa, voi ilmoittautua poissaolevaksi. Poissa voi olla yhden kokonaisen opintovuoden.

Mikäli opintoihin haluaakin palata kesken kaiken, sekin onnistuu. Sen sijaan kesken lukukauden ei voi ilmoittautua poissaolevaksi työn perusteella.

Yliopistossa kirjoilla olemista ja opintotuen nostamista kannattaa pohtia usealta kannalta. Opintoaika on rajattu seitsemään vuoteen, mikä on hyvä pitää mielessä, jos opinnot uhkaavat venyä. Kurssisuoritukset vanhenevat kymmenessä vuodessa, jonka jälkeen ne pitää suorittaa uudelleen.

Työssäkäynti vaikuttaa myös talouteen. Tulorajat kannattaa tarkistaa Kelalta, samoin esimerkiksi opintolainahyvitykseen liittyvät ehdot.

Yliopistolta tukea myös työssäkäyville

Aidantausta ja Joensuu muistuttavat, että yliopisto kannustaa työkokemuksen hankkimiseen, vaikka valmistumisen tarkeys usein korostuu.

– Töissä käymisestä on mahdollista saada esimerkiksi opintopisteitä. Meillä Helsingin yliopistossa työharjoittelut kuuluvat sekä oikeusnotaarin että oikeustieteen maisterin tutkintoihin, Joensuu sanoo.

Aidantausta taas kehottaa hyödyntämään rohkeasti yliopiston palveluja.

– Koulutussuunnittelijat, opinto-ohjaajat, uraohjaajat, opintopsykologit ja opintoneuvojat antavat ohjausta, neuvontaa ja tukea. Me autamme, jos haluaa palautella mieleen, mitä opintoja puuttuu. Neuvomme myös työn ja opintojen yhdistämisessä ja ajanhallinnassa. Uraohjauksesta voi saada apua itsetuntemuksen kehittämiseen ja uratoiveiden ja -mahdollisuuksien pohtimiseen. •

Palkkasuositus neuvottelun tueksi

JURISTILIITTO julkaisee vuosittain palkkasuosituksen niin opiskelijoille kuin vastavalmistuneillekin juristeille. Mitä enemmän opintopisteitä on, sitä suurempi nousee suosituspalkkakin.

Juristiliiton uravalmennus on myös opiskelijajäsenille ilmainen palvelu. Uravalmennuksessa voi pohtia mitä tahansa työelämään liittyviä asioita.

Aktiv språkplanering behövs vid tingsrätterna

Rättegångar i brottmål på svenska i Finland har minskat i antal åtminstone sedan år 2010. Folktinget och lagman betonar att man vid en tvåspråkig domstol alltid har rätt att använda sitt modersmål.

Text JOHN ILLMAN | Bild iSTOCK

Christina Gestrin, folktingssekreterare vid Svenska Finlands folkting, säger att en orsak till minskningen av rättegångar i brottmål på svenska är att andelen tingsrätter på tvåspråkiga orter på fastlandet har minskat.

– Vid reformen av tingsrättsnätverket år 2019 sjönk antalet från åtta till fem, säger hon.

Numera har alla tvåspråkiga tingsrätter på fastlandet finska som majoritetsspråk. Att tingsrätter skulle inrättas på nytt i starkt svenskspråkiga områden tror hon inte.

Andelen brottmål som behandlas på svenska i Österbotten var 19 procent, i Västra Nyland 2,4 procent och i Östra Nyland 0,9 procent år 2021, enligt uppgifter från justitieministeriet. Finlands-svenskarnas andel av Finlands befolkning är 5,2 procent.

Det minskade antalet rättsfall som behandlas på svenska beror delvis på att man inte lyckats rekrytera tillräckligt med tvåspråkig personal. Bristen påverkar kundservicen och tingsrätternas övriga information på svenska. De tvåspråkiga tingsrätterna har en lagstadgad skyldighet att använda svarandens språk som handläggningsspråk i brottmål.

Svenskspråkiga talar finska

Svenskspråkiga använder ofta finska i sina rättsärenden, trots att de enligt lag har rätt att använda svenska i dessa sammanhang.

– Tingsrätterna är enligt lag skyldiga att marknadsföra att man kan använda svenska i ärenden med dem, säger Gestrin.

Vid ett rättsfall sker den första kontakten med polisen ofta på finska. Gestrin tror att den vanligaste orsaken till att svenskspråkiga talar finska med polisen är att de inte ber om betjäning på svenska.

– Polisen borde direkt fråga om den berörda vill ha sitt ärende uträttat på finska eller svenska.

Allvarliga missförstånd kan ske om svenskspråkiga inte kan framföra sitt ärende på svenska. Om handläggningen sker på finska och den svenskspråkiga inte har förstått allting är hen i en mycket svagare situation i huvudförhandlingen.

Färre tvåspråkiga domare

Anders Cederberg, lagman vid Östra Nylands tingsrätt, förklarar att andelen svenskspråkiga fall sjönk redan innan tingsrättsreformen. Östra Nylands tingsrätt slogs ihop med tingsrätterna för respektive Vanda, Tusby och Hyvinge domkrets – vilka alla hade en mindre andel svenskspråkig befolkning i sina domkretsar än tidigare Östra Nylands domkrets. Där var ungefär en tredjedel av befolkningen svenskspråkig.

Alla åtta domare i tidigare Östra Nylands tingsrätt kunde handlägga rättegångar på svenska. I den nya domkretsen finns sammanlagt 50 domare varav ett fåtal kan svenska.

”Ju fortare en svenskspråkig meddelar att hen vill ha sitt ärende på svenska desto bättre.”

Polisens kunskaper i svenska

Cederberg tror i första hand att polisens kunskaper i svenska måste stärkas, vilket även Gestrin lyfter fram, för att en högre andel av brottmålen ska gå på svenska. Om förhören handläggs på finska sker även åtalsprövningen på finska.

– Ju fortare en svenskspråkig meddelar att hen vill ha sitt ärende på svenska desto bättre.

Den svenskspråkiga betjäningen vid en tingsrätt fungerar bättre i samhällen där de svenskspråkiga utgör en större del av den totala befolkningen, anser han.

Antalet brottmål registrerade som svenskspråkiga vid östra Nylands tingsrätt har sjun-

kit från 58 år 2021 till 40 förra året. Sammanlagt 150–200 fall kommer in till tingsrätten per år.

Att svenskspråkiga skulle få sina rättsärenden snabbare behandlade om de använde finska tror varken Gestrin eller Cederberg.

Christina Gestrin anser att det är viktigt att personalen vid tingsrätterna får den språkutbildning de behöver. Folktinget har föreslagit att en språkplanerartjänst inrättas vid domstolsverket. Språkplaneraren skulle stöda de tvåspråkiga tingsrätternas arbete.

– Det måste finnas tillräckligt med personal som kan svenska vid de tvåspråkiga tingsrätterna för att garantera svenskspråkiga kundens språkliga rättigheter, säger Gestrin. •

Rättvis rättegång oberoende av språket

- Enligt 9 § i domstolslagen krävs av domare i tvåspråkiga domkretsar utmärkta kunskaper i tal och skrift i finska och nöjaktiga kunskaper i svenska.
- I 2 § i språklagen är målet att vars och ens rätt till rättvis rättegång och god förvaltning garanteras oberoende av språket samt att individens språkliga rättigheter förverkligas utan att han eller hon särskilt behöver begära det.

– Nythän se työ oikeastaan vasta alkaa: kuinka sote-lakien tahtotilat muutetaan todellisuudeksi?

Varatuomari Auli Valli-Lintu:
**Sitkeä juristi
 soteuudistuksen kulisseissa**

Teksti **ARI MÖLSÄ** | Kuva **AULI VALLI-LINNUN KOTIALBUMI**

Auli Valli-Lintu osaa suomalaisen sote-uudistuksen tuhannet pykälät ulkoa niin etu- kuin takaperinkin – myös unissaan. Hän on ollut valmistelemassa meikäläisiä sote-uudistuksia jo vuoden 2007 Paras-laista alkaen.

Nyt kun hyvinvointialueuudistus on vihdoinkin saatu maaliin, aikaa isoon huilautaukoon hänellä ei silti vieläkään ole. Edessä on uusien lakien rankka sisäanajovaihe. Hän jätti virkamiesuran ja siirtyi konsulttiyhtiö KPMG:n johtajaksi.

Valli-Linnun persoona muuan hänet tunteva juristi luonnehtii määrätietoiseksi ja itsepäiseksi. ”Kynnärpää-ihminen Auli ei kuitenkaan ole.”

Muuan toinen tuttava taas ylistää Valli-Lintua ajattelun selkeydestä: ”Junaratajuristi.”

Pykälöikäämme.

1. luku

Juristiksi ajautumisesta

1 §. Lapsuuden unelma. Vanhempani muistelevat, että ainakin noin 10-vuotiaana halusin arkkitehdiksi.

2 §. Valaistuminen. Yläasteen ja lukion yhteiskuntaopin tunneilla tunsin, että tässä voisi olla alani.

2. luku

Lainsäädännöstä

1 §. Kiva laki. Kuntalaki, tietysti. Sen kanssa olen työskennellyt pisimpään. Sote-järjestämislaki on se toinen.

2 §. Kamala laki. Vuoden 2007 Paras-puitelaki. Se oli lakiteknisesti kehno, enemmän poliittinen ohjelma kuin laki. Se loi monelle illuusion siitä, että isoja uudistuksia voidaan tehdä kiireellä ja lait kirjoittaa jopa poliitikkojen omin voimin.

Taitava juristi katsoo asioita useasta eri näkökulmasta ja ymmärtää myös poliitikkojen toiveet.

3. luku

Juristeista eliölajina

1 §. Taitava juristi. Juristi, joka katsoo asioita useasta eri näkökulmasta ja ymmärtää myös poliitikkojen toiveet. Hän oivaltaa edessä olevat ongelmat ja keksii niihin ratkaisut jo ennen onnettomuuksia.

2 §. Tomppeli juristi. Yksisilmäinen joo joo -juristi, joka myötäilee poliitikkoja eikä uskalla ilmaista eriävää kantaansa silloin, kun siihen on syytä.

4. luku

Ajasta ennen sotea

1 §. Hyvää. Toimintoja kehitettiin alueellisesti eikä tapeltu rakenteista, himmeleistä.

2 §. Onnetonta. Sote-rakenteen heikko kantokyky. Jokainen kunta pystyi osaoptimoimaan oman asemansa.

5. luku

Uusista hyvinvointialueista

1 §. Parhaat puolet. Olemme vihdoin historiallisen suurten mahdollisuuksien edessä. Tämä on hyvä alkua.

2 §. Pelottavat puolet. Rahojen ja tekijöiden puute. On myös pakko luopua kuntakohtaisesta ajattelusta ja kehitettävä toimintaa alueen kokonaisnäkökulmasta. Se tekee monelle kipeää.

6. luku

Tulevista oikeusriidoista

1 §. Toivottavat oikeusriidat. Hyvinvointialueen järjestämisvastuuta koskevat riidat, jotka herättäisivät kentan ymmärtämään, mikä kuuluu hyvinvointialueelle ja mikä ei.

2 §. Ei-toivottavat oikeusriidat. Kuntien sote-omaisuuden siirtoa koskevat kompensatoririidat.

7. luku

Sote-juristeista

1 §. Paras aines. Sitoutunutta ja osaavaa, asiakasnäkökulmasta katsovaa porukkaa.

Kuka

AULI VALLI-LINTU

- ▶ s. 1965, Kajaani
- ▶ OTK 1991, Helsinki
- ▶ VT 1992
- ▶ Porvoon kaupunki, vs. kaupunginlakimies, yleinen oikeusavustaja 1993–1997
- ▶ Suomen Kuntaliitto, lakimies 1997–2004
- ▶ Sisäasiainministeriö, lainsäädäntöneuvos, 2004–2008
- ▶ Valtiovarainministeriö, hallitusneuvos, lainsäädäntöjohtaja, 2008–2023 (STM:ssä lainassa 2019–2023)
- ▶ Konsulttiyhtiö KPMG, johtaja, 2023–
- ▶ Kirjoittanut teokset: Sote- ja kuntarakenteen pitkä kujanjuoksu I (2017), II (2019) ja III (2021). Helppolukuiset kirjat löytyvät vapaasti luettavina linkkeinä Kunnallisalan kehittämissäätöön sivuilta kaks.fi.
- ▶ Syksyllä 2023 ilmestyy uusi kirja Hyvinvointialue – järjestäminen, hallinto ja talous. Valli-Lintu on kirjoittanut sen yhdessä Pasi Leppäsen ja Johanna Sorvettulan kanssa.
- ▶ Harrastukset: lukeminen, taide, jumppa, mökki-rempat ja kajakkimelonta.

2 §. Kykyvaje. Talouden ymmärtäminen on ollut juristeille aina vähän vaikeata.

8. luku

Peruskuntien kohtalosta

1 §. Viiden vuoden jälkeen. Kunnat ovat edelleen asukkaiden osallistumisen ja vaikuttamisen ensisijainen alusta sekä peruspalvelujen järjestäjä, mutta niiden määrä alkaa vähentyä.

2 §. Kymmenen vuoden jälkeen. Määrä vähentyy edelleen taloudellisten realiteettien sekä henkilöstön saatavuusongelmien vuoksi.

9. luku

Omasta urasta

1 §. Makein voitto. Ehkä se on tämän sote-uudistuksen saaminen läpi vuonna 2005 alkaneen saagan jälkeen.

2 §. Karvain tappio. Vuonna 2012 esitetyn kuntarakennemuutoksen kaatuminen. Pakkoliitospykälät olivat poliitikoille liian kova pala.

10. luku

Pienet suuret asiat

1 §. Mielimauste. Tuoreet yrtit.

2 §. Herkkuruoka. Kampela voikastikkeella ja uudet perunat.

3 §. Paras juoma. Punaviini.

4 §. Kaunein kukka. Pioni.

5 §. Lempiväri. Veden vihreä.

6 §. Rakkain romaani. Hanya Yanagihara: Pieni elämä.

7 §. Mielimusiikki. U2+ MJB: One.

8 §. Esikuva. Isoäiti. Yritteliäs ja koko lähiyhteisöstä välittävä lämmin ihminen.

9 §. Elämän tarkoitus. Luoda iloa itselle ja läheisille, mokata ja oppia sekä kasvattaa seuraava sukupolvi ajattelemaan ja elämään itsenäisesti.

10 §. Lempilausahdus. Tuleen ei saa jäädä makaamaan.

Nimitykset

Tia Nieminen
ADA Asianajotoimisto Oy

Joakim Jaulimo
Asianajotoimisto
Castrén &
Snellman Oy

Johana Hyytinen
Asianajotoimisto
Castrén &
Snellman Oy

Sari Suutari
Asianajotoimisto
Castrén &
Snellman Oy

Laura Häyrynen
Asianajotoimisto
Castrén &
Snellman Oy

Emmi Karvinen
Asianajotoimisto
Castrén &
Snellman Oy

Minna Korhonen
Asianajotoimisto
Castrén &
Snellman Oy

Karlo Siirala
Asianajotoimisto
Castrén &
Snellman Oy

Teemu Auressalmi
Asianajotoimisto
Castrén &
Snellman Oy

Jenni Korhonen
Asianajotoimisto
Castrén &
Snellman Oy

**Hilma-Karoliina
Markkanen**
Asianajotoimisto
Castrén &
Snellman Oy

Tiina Orre
Asianajotoimisto
Castrén &
Snellman Oy

Sakari Sedbom
Asianajotoimisto
Castrén &
Snellman Oy

Lauri Liljavirta
Asianajotoimisto
Castrén &
Snellman Oy

Maiju Mäkinen
Asianajotoimisto
Castrén &
Snellman Oy

Veera Sundberg
Asianajotoimisto
Castrén &
Snellman Oy

Saija Suominen
Asianajotoimisto
Castrén &
Snellman Oy

Laura Vuorinen
Asianajotoimisto
Castrén &
Snellman Oy

Tiina Kämäräinen
HPP Asianajotoimisto Oy

Milja Vuopio
HPP Asianajotoimisto Oy

**Laura-Maria
Poikela**
Inventio Asianajotoimisto Oy

Aleksina Astala
Kotka & co. Asianajotoimisto Oy

**Valle-Veikko
Eronen**
Asianajotoimisto
Krogerus Oy

Kalle Hakkarainen
Asianajotoimisto
Krogerus Oy

Antti Luhtala
Asianajotoimisto
Krogerus Oy

Anna Talvitie
Asianajotoimisto
Krogerus Oy

Jasmin Wardi
Asianajotoimisto
Krogerus Oy

Joonas Ojala
Asianajotoimisto
Krogerus Oy

**Riina
Toivonen-Vuongo**
Asianajotoimisto
Krogerus Oy

**Laura
Tuure-Fallström**
Asianajotoimisto
Krogerus Oy

Tuuli Merikallio
Asianajotoimisto
Krogerus Oy

Ulrika Mäkinen
Asianajotoimisto
Krogerus Oy

Jonni Tainen
Asianajotoimisto
Krogerus Oy

Roosa Järvi
Asianajotoimisto
Krogerus Oy

Marika Nieminen
Asianajotoimisto
Krogerus Oy

Laura Oiva
Asianajotoimisto
Krogerus Oy

Hanna Lehmonen
Asianajotoimisto
Krogerus Oy

Asianajotoimistot

ADA Asianajotoimisto Oy:n juristiksi
OTM **Tia Nieminen** 17.1.2023 alkaen. (kuva)

Bird & Bird Asianajotoimisto Oy:n osakkaiksi
AA **Iina-Mari Supperi** ja AA, OTL, KTM
Ville Alahuhta 1.5.2023 alkaen, Counseliksi
AA **Juuso Pyy** ja LL.M. **William Schofield**
1.5.2023 lukien, Associateksi OTM **Hilma**

Huttunen 1.2.2023, OTM **Elina Kaartinen**
9.1.2023, OTM **Noora Kähkönen** 5.12.2022,
OTM **Joanna Puhto** 16.11.2022, OTM **Jennika
Sucksdorff** 1.11.2022 ja OTM **Sakari Jarva**
3.10.2022 alkaen sekä Senior Associateksi
OTM, LL.M. **Stina-Sofia Moberg** 3.10.2022
alkaen.

Borenium Asianajotoimisto Oy:n Senior
Associateksi OTM **Simo Viljamaa** Trans-

Nimityksiä-palstan tekstiä ja värikuvat
mieluiten valkoisella taustalla toimitetaan
osoitteessa www.juristiutiset.fi/
ilmoitanimitys viimeistään **11.8.2023**.
Julkaistuista kuvista veloitamme käsittely-
kuluina 40 euroa/kpl. Numero 3/23 ilmestyy
20.9.2023. Toimitus pidättää oikeuden
tekstin muokkaamiseen ja lyhentämiseen
tarvittaessa.

actions-linjaan 13.2.2023 alkaen, Senior Associateiksi OTM, AA **Tuukka Tolvanen** ja OTM, AA **Mikko Vesikivi** Advisory-linjaan 1.12.2022 alkaen. Associateiksi OTM **Teemu Lehti** Transactions-linjaan 6.2.2023 alkaen, OTM **Ilana Elfving** Advisory-linjaan 6.2.2023 alkaen, OTM **Jan Hukari** Transactions-linjaan 16.1.2023 alkaen, OTM **Aapo Pessi** Advisory-linjaan 9.1.2023 alkaen, OTM **Tatu Seppäniemi** Transactions-linjaan 2.1.2023 alkaen, OTM **Valtteri Heikkilä** Dispute Resolution -linjaan 2.1.2023 alkaen, OTM **Aleksi Nikkanen** Transactions-linjaan 16.2.2022 alkaen, OTM **Lauri Teräsvuori** Transactions-linjaan 7.12.2022 alkaen, OTM **Emma Wilhelmsson** Transactions-linjaan 16.11.2022 alkaen, OTM **Leo Rantanen** Advisory-linjaan 30.10.2022 alkaen, OTM **Essi Lehto** Advisory-linjaan 10.10.2022 alkaen.

Asianajotoimisto Castrén & Snellman Oy:n associate-juristeiksi OTM **Joakim Jaulimo** Data ja teknologia- sekä Immateriaali-oikeudet-palveluihin 2.1.2023 alkaen, OTM **Juhana Hyytinen** Rahoitus-palveluun 7.2.2023 alkaen ja OTM **Sari Suutari** Pääomamarkkinat ja finanssialan sääntely-palveluun 28.2.2023 alkaen. Senior associate -juristeiksi OTM, VT **Laura Häyrinen** Työoikeus-palveluun 23.1.2023 alkaen ja OTM **Emmi Karvinen** Vero ja strukturointi -palveluun 29.3.2023 alkaen. Osakkaiksi AA **Minna Korhonen** ja AA, LL.M. **Karlo Siirala** 1.2.2023 alkaen.

Counsel-juristeiksi senior associate, AA, VT, KTM **Teemu Auressalmi**, senior associate, AA **Jenni Korhonen**, senior associate, AA, VT **Tiina Orre** ja senior associate, AA **Sakari Sedbom** 1.4.2023 alkaen. Senior associate -juristeiksi associate, AA, VT **Lauri Liljavirta**, associate, OTM **Maiju Mäkinen** ja associate, AA, VT **Veera Sundberg** 1.4.2023 alkaen.

Kieliasiantuntija, oikeusnotaari -tehtäviin kääntäjä, FM, ON **Saija Suominen** ja kääntäjä, FM, ON **Laura Vuorinen** 1.4.2023 alkaen. (kuvat)

HPP Asianajotoimisto Oy:n Associateiksi OTM **Tiina Kämäräinen** 26.1.2023 lähtien ja LL.M. **Milja Vuopio** 6.3.2023 lähtien. (kuvat)

Inventio Asianajotoimisto Oy:n Senior Associateiksi OTM **Laura-Maria Poikela** 1.1.2023 lukien. (kuva)

Kotka & co. Asianajotoimisto Oy:n Associateiksi OTM **Aleksiina Astala** keskittyen erityisesti sopimus- ja yhtiöoikeudellisiin toimeksiantoihin ja yritysjärjestelyihin. (kuva)

Krogeruksen Counseliksi AA **Valle-Veikko Eronen**, AA **Kalle Hakkarainen**, AA **Antti Luhtala**, AA **Anna Talvitie** ja AA **Jasmin Wardi** 1.4.2023 alkaen. Senior Associateiksi OTM **Joona Ojala**,

OTM **Riina Toivonen-Vuong** ja OTM **Laura Tuure-Fallström** 1.4.2023 alkaen. Associateiksi OTM **Tuuli Merikallio** 1.10.2022, OTM **Ulrika Mäkinen** 1.10.2022, OTM **Jonni Tiainen** 1.10.2022, OTM **Roosa Järvi** 3.10.2022, OTM **Marika Nieminen** 3.10.2022, OTM **Laura Oiva** 1.3.2023 ja OTM **Hanna Lehmonen** 6.3.2023 alkaen. (kuvat)

Lieke Asianajotoimisto Oy:n Associateiksi OTM **Amanda Olmo**, OTM, LL.M. **Kristiina Välimaa** ja OTM **Valmari Keskimäki** ja Senior Associateiksi OTM **Markus Pulkkinen** 2.1.2023 ja OTM **Krista Hautakoski** 25.4.2023 lähtien.

Asianajotoimisto Roihu Oy:n avustavaksi lakimieheksi OTM **Joona Tapio** perhevarallisuusosaston tiimiin 2.1.2023 alkaen, avustavaksi lakimieheksi OTM, VT, VTM **Katariina Harju** työ- ja virkasuhdeoikeuden tiimiin 23.1.2023 alkaen, asianajoassistentiksi oikeustieteen opiskelija **Ella Lumio** Tampereen toimistolle 16.1.2023 alkaen ja asianajoassistentiksi oikeustieteen opiskelijat **Kiira Toikka** sekä **Tiia Partanen** Helsingin toimistolle 1.9.2022 alkaen.

Vakuutusyhtiöt

Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varman Sijoituslakiasiat-osaston lakimieheksi OTM **Julius Urho** 1.2.2023 alkaen.

Tekoäly haastaa myös opetuksen

Tekstiä tuottavat tekoälysovellukset, kuten esimerkiksi paljon puhuttu ChatGPT, voivat etsiä tietoa ja vastata niille esitettyihin kysymyksiin. Ne voivat myös auttaa löytämään erilaisia näkökulmia tutkittavaan tai opiskeltavaan asiaan.

Samalla kun tekoäly tuo työntekoon, tutkimukseen ja opetuksen uusia mahdollisuuksia, pakottaa se myös uudistamaan nykyisiä työ- ja opiskelutapoja. Esimerkiksi opetuksessa on itsenäisesti tehtävissä suorituksissa otettava sekä tehtävänannossa että arvioinnissa huomioon se, että opiskelija saattaa käyttää tehtävää tehdessään tekoälysovellusta.

Helsingin yliopisto kannustaa opettajia käyttämään opetuksessa tekoälyä ja sallii sen käyttämisen myös opiskelijoille. Näin opiskelijoita valmennetaan tulevaisuuden yhteiskuntaan, jossa tekoälyä käytetään laajasti.

Tekoällyn hyödyntäminen opetuskäytössä edellyttää kuitenkin, että opettajat tuntevat riittävän hyvin tekoällyn mahdollisuudet ja osaavat ohjeistaa opiskelijoita tekoällyn käyttämisessä. Sen vuoksi työnantajan tulee tarjota tekoälykoulutusta ja osoittaa siihen työaika.

Helsingin yliopistossa on julkaistu tekoällyn opetus- ja opiskelukäyttöä koskevat linjaukset. Niiden mukaan opiskelijan on kerrottava, mitä kielimallia hän on käyttänyt ja miten. Käytön ilmoittamatta jättäminen katsotaan vilpiksi. Opiskelijan ei voida edellyttää käyttävän maksullista kielimalliohjelmaa, ja hänelle on kerrottava kielimallien käytön periaatteista, haitoista ja hyödyistä. Opettajalla on oikeus rajoittaa tekoällyn käyttöä, jos se häiritsee oppimistavoitteiden saavuttamista. Tekoällyn käyttämisen kieltäminen on perusteltava kirjallisesti.

On tärkeää, että opettajat ohjaavat opiskelijoita käyttämään tekoälyä hyödyllisellä tavalla ja ymmärtämään sen rajoitteet ja mahdollisuudet. Opiskelijoiden tulee kehittää kriittistä ajattelua ja kykyä arvioida tietolähteiden luotettavuutta, jotta he voivat hyödyntää tekoälyä oikein.

Tekoälyä käytettäessä on tunnistettava sen rajoitteet. Tekoäly ei välttämättä osaa käsitellä monimutkaisia kysymyksiä tai tunnistaa kontekstuaalisia eroja, mikä voi johtaa virheelliseen tietoon tai väärinkäsityksiin. Tekoälysovelluksissa saattaa myös olla piilo-

tettuja ennakkoluuloja tai vääristymiä. Luottamuksen ylläpitämiseksi on tärkeää huolehtia siitä, että tekoälysovellusten käyttö on läpinäkyvää ja vastuullista. Oma kysymyksensä on tekoällyn käyttämiseen liittyvät tietosuojakysymykset.

Tekoäly ei välttämättä nopeuta kirjallisten töiden tekemistä, koska sen tuottaman tekstin muokkaamisessa ja faktojen tarkistamisessa voi olla suurempi työ kuin siinä, että keräisi tiedot ja kirjoittaisi tekstin kokonaan itse. Lisäksi itse tietoa etsimällä, seulomalla ja hyödyntämällä asiat jäävät yleensä paremmin mieleen.

Tekoäly ei korvaa ihmisen tarjoamaa vuorovaikutusta ja kriittistä ajattelua. Inhimillinen ja henkilökohtainen ohjaus, keskustelu ja kokemusten jakaminen ovat edelleen tärkeitä tekoällyn toimiessa tukijana ja apuvälineenä.

Lapsena minua varoiteltiin tulenteosta ja opetettiin, että tuli on hyvä renki mutta huono isäntä. Sama viisaus pätee tekoällynkin.

Tekoäly ei korvaa ihmisen tarjoamaa vuorovaikutusta ja kriittistä ajattelua.

PÄIVI KORPISAARI
viestintäoikeuden professori,
Helsingin yliopisto
paivi.korpisaari@helsinki.fi

Viisi nopeaa

Jesse Sironen, Juristiliiton opiskelijakoordinaattori

Jesse Sironen aloitti oikeustieteen opinnot Itä-Suomen yliopistossa vuonna 2018.

Hän on toiminut Judica ry:n liikuntavastaavana, tuutorina, hallituksen opintovastaavana ja varapuheenjohtajana sekä hallituksen puheenjohtajana. Huhtikuun alussa Sironen aloitti Juristiliiton opiskelijakoordinaattorina.

Miksi lähdit opiskelemaan oikeustiedettä?

Yhteiskunta ja sen toiminta ovat kiinnostaneet minua pitkään. Ylä-asteella ja lukiossa oikeustiede nousi päällimmäiseksi kiinnostuksen kohteeksi, ja tuolloin tuli ensimmäinen palo hakeutua opiskelemaan sitä. Ensimmäisen pääsykokeeväen aikana ajatus siitä, että oikeustiede olisi "mun juttu" vain vahvistui, ja nyt useamman opiskeluvuoden jälkeen kiinnostus on säilynyt ja syventynyt. Oikeustieteen koulutus takaa laajat ja monipuoliset työmahdollisuudet, ja se antaa erinomaiset avaimet ymmärtää yhteiskuntaa ja sen toimintaa.

Mihin asioihin haluat erityisesti paneutua opiskelijakoordinaattorina?

Edistää entisestään Juristiliiton ja ainejärjestöjen yhteistyötä sekä edistää Juristiliiton näkyvyyttä erityisesti keski- ja loppuvaiheen opiskelijoille.

Mikä sai sinut hakemaan opiskelijakoordinaattoriksi?

Jo ainejärjestöuran aikana edunvalvonta on kiinnostanut valtavasti. Koen, että opiskelijakoordinaattorina kykenen tuomaan ainejärjestöuran aikana kertynyttä kokemusta ja ammattitaitoa edunvalvonnan puolella myös kansalliselle tasolle. Työmarkkinajärjestön toiminta on kiinnostavaa, ja tässä tehtävässä pääsee seuraamaan etupenkiltä sitä, miten kyseinen instanssi toimii.

Kolme asiaa, joita tarvitset päivittäin?

Jotain sporttausta, puhelimen sekä yöunet (hyvät tai huonot).

Miten pidät huolta omasta jaksamisestasi?

Huolehdin jaksamisestani tasapainottamalla työtä ja koulua lähinnä urheilulla. Tällainen "oman pienen hetken" ottaminen on mielestäni erittäin tärkeää jaksamisen kannalta. Kun löytää itselleen sellaista mielekästä tekemistä, jonka saa mahdollista arkeen rutiininomaisena, se toimii erinomaisena nollauskeinoja arjen muille, kuormittavammille, osa-alueille.

Juridista kirjallisuutta alan johtavilta asiantuntijoilta

Kirjamme käsittelevät sekä keskeisiä oikeuden teemoja että ajankohtaisia aiheita, ilmiöitä ja muutoksia oikeuskentässä.

Tutustu: lakitieto.edita.fi

EDITA